

Anita Škerlak, ministrica brez listnice

pen

... vladati ščen!

**Premier
Ciril
Pucko,
LDS - SKD**

**VESTNIKOV
MESEČNIK**

četrtek,
30. januarja 1997,
22. številka

ZL

**Slavko Loren,
minister za okolje
in prostor**

**Filip Matko,
vojaški minister**

SDS

LDS

**Jože Tivadar,
kmetijski minister**

**Stjepan Sakač, minister
za gospodarstvo in malo
gospodarstvo**

SNS

SDS

**Boris Barač,
policijski minister,**

Desus

**Geza Farkaš,
kulturni minister**

**Drago Šiftar,
cestnozvezni
minister**

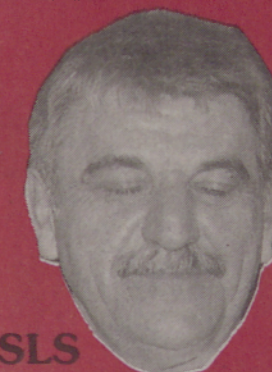
LDS

LDS

**Ludvik Bratuša,
narodnostni
minister**

**Viktor Kečler,
minister za šport
in šah**

SLS

SKD

**Štefan Titan,
minister za
zdravje**

Vidite, da je narodno enotno POMURJE SAMO sposobno vladati Sloveniji. O našem predlogu se izjasnite, ko (če) Pen izide naslednjič – to pa bo (če) 27. 2. 1997!

MEGA

PO
RO
KE

KJE JE V ZLAT OBROČEK VKOVANA SREČA?

Ati, kaj iščeš?

foto: Juza

Ne pravite nam, da še ne veste, ker je o zadevi podrobno obveščen sam šef države, gospod Kučan:

urednik Murskega vala Marjan Dora in dopisnica

GEZA BAČIČ

ZAPRAŠENI PORTRETI

Časi, zlati časi!

ljublanskega Dnevnika Milena Tubolj sta se vzela sredi prvega meseca v letu 1997. Dobesedno in resnično!

In ker to že veste, Pen objavlja tisto, česar še gotovo niste slišali – prav v trenutku, ko bi si mladoporočenca morala nataktniti prstana, sta zmanjkala. »Spretna« hčerka Eva se je namreč potrudila, da dogajanje v soboški poročni dvorani ne bi bilo preveč suhoparno (ali bognekdaj solzavo) – prstana sta padla po tleh in ni jih bilo malo, ki so ju skušali najti. Neuradno je uspelo honorarcu MV Tončku Giderju (sicer tudi pooblaščenemu matičarju) in človeku, ki je za poroko formalnopravno »kriv«, županu mestne občine Andreju Gerenčerju. Prav nič pa se ni trudil na široko sedeči (in hahljajoči se) Vanek – Dušan Radič. Le čakaj, tudi ti in Štefka prideta na vrsto!

LIPE NE SLIKA LE LEPIH

V zadnjih tednih se je spet nagrmadilo notranjepolitičnih zdrah. Toliko, da se je tudi vrli Lipe malce preorientiral – od brhkkih lepotic je presedlal k znanim politikom in se odločil, da jih fotografira v družbi dedka Mraza na ledeni trgatvi. K vsaki fotografiji je zapisal svoj komentar, ki ga objavljamo v izvirniku.

Ka pa ti praviš, Geza (Džuban)?

DEDEK MRAZ:
Dajte, fantje!
Zaigrajte kaj veselega,
da bodo tudi
v parlamentu plesali!

ANDREJ GERENČER:
Bomo tudi v
parlamentu
poskusili kaj
iztisniti za
Prekmurje!

ERNEST NOVAK:
Iz tega ledenega mošta
(28. 12. 96!)
bo pa sveti Martin
naredil vin'
junija 1997
– in
ne pozabite priti!

SPANEC TRAGEDIJE NAMESTO ZABAVE

Je že tako, da življenje praktično beži mimo nas. Ne zavedamo se, kako pomembno je doživeti in podoživeti vsak trenutek našega tuzemskega bivanja. Že zato se ne splašča veliko spati in sanjati. Sploh pa ne na zabavi, kjer je ob tekočih izkušnjah mogoča še kakšna druga smešna stvar – na primer poziranje z okroglinami, na katerih sredini je popek (otroško in ljubkovalno poupi).

Bujti na Bujti repi

aci

V redakciji Pentut smo (po tehtnem premisleku) opazili, da je v arhivu naših fotografov (NJ in JZ) ogromno zanimivih portretov iz polpretekle, zelo pretekle in pravkar pretekle dobe. Odločili smo se, da jih objavimo, vsak mesec enega. Prvi je na vrsti gospod Geza Bačić – učitelj, politik, politolog, eden prvakov nekdanje SZDL in iskren prijatelj mladih, danes pa svetovalec državne urada za narodnosti.

NAJ OSEBNOSTI '96

Hočemo Milana!

S pomočjo Murskega vala ste spet (kot vedno v 90. letih) izbirali tistega, ki je po vaše »NAJ« v pokrajini. Med možakarji je prepričljivo slavil (kdo pa bi?!) prvi človek deželice, Milan Kučan, med ženskami pa je bil hud boj. Že tradicionalno so vam najbolj všeč murskovalovske voditeljice (novinarke). Tokrat je zmagala Simona Špindler, ki je postala še bolj znana z vstopom očeta v slovenski parlament, na fotografiji pa je čisto levo (naključje ali politično prepričanje?). Ob njej je urednik Marjan Dora, ki objema tudi dolgoletno pripravljalko izborov, najbolj pridno preštevko glasov med novinarkami, Silvo Eöry. Čisto desno (naključje ali politično prepričanje) pa je direktorica PZI Irma Benko.

VELE SLALOM

PECAROVCI

SUPERLATIVOV

Hop, hop!

V nedeljo je na pečarovskem bregu (Madonna di Pecharovci) vrvelo od navdušenja: množice so si zvedavo ogledovale veleslalom za pokale Vestnika in Murskega vala. Ob štartni za 800 sitov si dobil tudi zavarovalnino (kdo ve, kje se bo končala pot za manj izkušene alpince), domačo klobaso in nekaj kuhanega za pogum. Zato je bilo prijavljenih skoraj sto, med njimi tudi velemojstri belih strmin, kot so Jože Kolednik iz Mojstrane, Jure Pervanje iz Poljčan, Maksim Strajnar iz Blagovice in nekateri drugi. Seveda pa niso manjkali divji fantje z našega domačega konca in prav zanje so utripala naša (navijaška) srca – predvsem seveda ženska. Na fotografiji vidite trud najboljšega med možičnome-dijskimi smučarji (tudi enega glavnih organizatorjev tekme) Roberta Perša. Kljub očitni nervozi pred štartom (pogosto natikanje in odtikanje smuč, zahajanje v bližnje grmovje, globoko dihanje) in nespornemu znanju se mu ni posrečil veliki met – uvrstitev v drugo vožnjo. Imel je namreč smolo pri žrebu štartne številke, saj je bila sicer zgledno pripravljena proga ob njegovi vožnji že močno načeta. Več sreče (z žrebom!) prihodnjic, Robi!

Prvič v zgodovini samostojne dežele Slovenske se je zgodilo: botra in boter sta se odločila, da malo Martino izvirmo obdarujeta – darilu se namreč reče rentno zavarovanje, z drugimi, domačimi besedami pa to pomeni, da bo novorojenka Valerije Žalig in Tomija Tratnjeka iz Beltincev od svojega 18. do 24. leta dobivala najmanj 150 DEM mesečno. Ideja je plod trženjskega razmišljanja krsne botre Renate Bakan - Ficko, ki sicer (uspešno!) vodi agencijo Venera. Domislisce se je iskreno razveselil tudi podjetni direktor soboške zavarovalnice Triglav Rudi Cipot, ki je darilo seveda hitro »patentiral« in ga vključil v svojo ponudbo. Da ga je izvirmo darilo resnično razveselilo, je dokazal s tem, da je mali Martini podaril zlat obesek z znakom Triglava.

IZVIRNA DARILA

KRST MAJHNE MARTINE

Ge pa man lento!

ND + SKD + LDS = ERROR?

NARODNI DEMOKRATI
- krilo SKD

OBČINSKI ODBOR

SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI
OBČINSKI ODBOR

LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

ERROR

V množici povolilnih kombinacij je fotoreporterja Pena zbudila v oči podoba, ki jo je seveda (malce, kot se za Pen spodobi) priredil in jo lahko opazujete. Vsekakor je kombinacija, zapisana v naslovu, lahko deležna različnih komentarjev, če pa je napačna, presodite sami (ob pomoči družinskega strokovnjaka za notranjo politiko, kar so običajno glave družine zavoljo svojih »šankovskih« izkušenj).

Enjaj že s tou politiko!

foto: -aj

Največja sprememba za porabsko nevesto (še neuradno) v Čepincih

Čeprav je živela tik ob meji s Slovenijo in je tudi sama po rodu Slovenka, 25-letna Valerija Farič iz Verice v Porabju na Madžarskem, vse do pred nekaj leti še nikoli ni bila pri nas. In mogoče bi bilo še vedno tako, če ne bil 28. decembra 1991 začasno odprt maloobmejni prehod Čepinci - Verica. Takrat se je zgodilo nekaj ...

S prijateljicami in prijatelji je bila v vaški gostilni, kjer sta bila med gosti tudi Drago Gašpar iz Čepincev in njegov dobri znanec Šandor Merkli iz Verice, ki je imel ravno tistega dne kolino. Prijetno so se zabavali, čez čas pa je jih Šandor povabil na »kolinsko« pojedino, kjer je bilo še lepše. To je bilo usodno za Draga in Valerijo, saj se je med njima vnela ljubezenska romanca. Zdaj imata že 4-letnega sina Danijela, Valerija pa se je preselila z njim na Dragov dom šele pred slabima dvema letoma.

Kaj je pri nas drugače, kot je bilo zanjo v prejšnji državi, ko je živela še na Verici? Ker se je izučila za poklic konfekcionarke (šivilje), je bila na Madžarskem šest let zaposlena v treh tekstilnih obratih, odkar se je preselila v Čepince, pa pomaga pri delih na kmetiji. Tako skoraj vsak dan ročno »doji« tudi krave, česar prej še nikoli ni niti poskusila. Novost zanjo so tudi nekatera jedila, ki jih pripravlja Dragova mama – bujta repa, ruska pita ... Njena specialiteta, ki se jo je naučila kuhati v Porabju, pa je gosta krompirjeva juha s sesekljanim zrezkom.

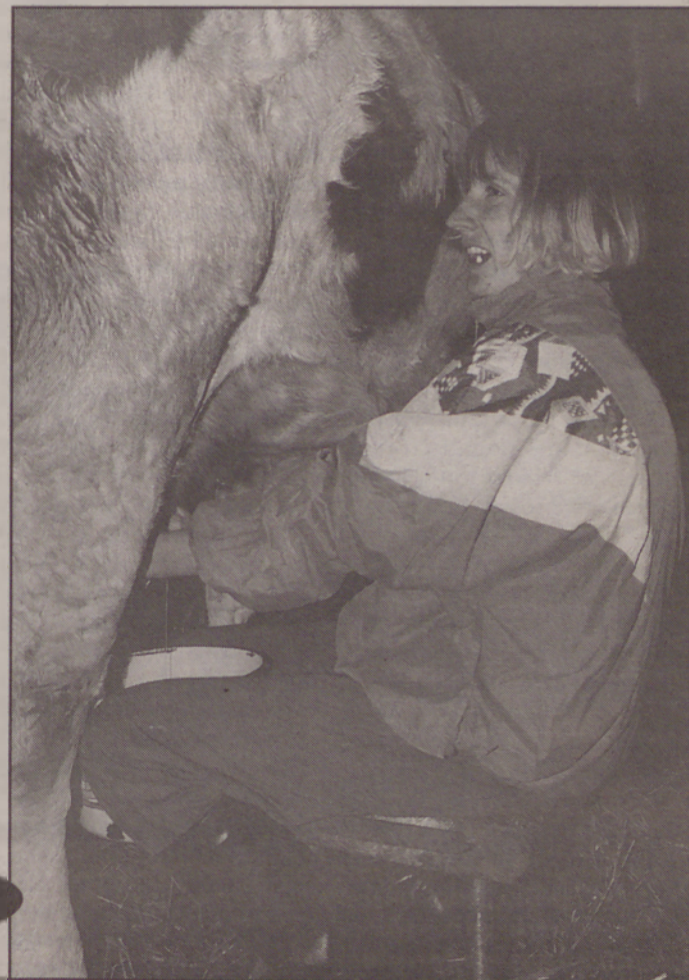
Tudi naš Vestnik je zanjo nekaj novega; in rada ga vzame v roke. Njen najljubši konjiček pa je šivanje okrasnih prtov.

In kako bi opisala Slovenijo kakšnemu oddaljenemu tujcu? Rekla bi mu, da je to lepa dežela, ki ima visoke gore, doline, morje ... pa pogumne in prijazne ljudi. Če pa bi ji kdo rekel, naj mu zavrti kakšno lepo slovensko melodijo, bi se gotovo odločila za tisto lden dol po Kobilji ...

JOŽE GRAJ (Foto: J. G.)

»Doj, doj, mlejce bo ...«

»Doji« krave

PUCKO IN

Ena od manir slovenskih politikov, ki se je niso otresli niti s prihodom demokracije, je da so takrat, ko stvari sami zamočijo, dežurni krivci zmeraj znova novinarji. Tudi v primeru zgodbe o Cirilu Pucku, se je zgodilo enako. Nenadoma so bili vsi novinarji, ki niso stopili v krog tistih, ki so pomembnega krščansko demokratskega poslanca iz Prekmurja razglašali za Judeža, izdajalca in svinjo, hlapci LDS, podporniki leve koalicije, niti skratka.

Isti hip so "pomladniki" pozabili, kako so v njihove stranke ne tako dolgo tega prestopali Jelinčičevi ubežniki, kako je celo Podobnikov tast prestopil iz njegove stranke h krščanskim demokratom, kako v ustavi in zakonodaji, ki so jo sami pisali in sprejemali taka možnost obstoja in ni označena z zvezdico, da je tisti, ki se je poslužil, prodana duša.

Kar se novinarskega dela v razliko od političnega tiče: da je politik prejel podkupnino, je huda obtožba. Dokler nimam trdnih dokazov zanj, je ne bom izrekel niti kot domneve. Ko pa bom vedel, da je to res, bom z vso ostrino napadel tako tistega, ki je podkupnino vzel kot onega, ki jo je dal.

Politikom je navidezno lažje: oni se derejo. Vzel je in vse, ki jim ne pritegnejo, razglašajo za bedake. Ljudje, ki seveda berejo in poslušajo njihove izjave, nimajo možnosti preveriti jih. Eni jim verjamejo, saj še vedno mislijo, da nekdo ne bo nečesa javno izjavljal, če to ne bi bilo res. Drugi, bolj kritični, jemljejo reč z rezervo.

KOMPE^NTAR

NOVINARSTVO

Eno od vprašanj ob burnih reakcijah ob Puckovem dejanju: bi novinarji z enako vnemo branili poslanca iz LDS, ki bi prestopil k "pomladnikom"? Odgovor: Po dosedanjih izkušnjah v spremljanju politike mi je jasno, da bi bilo napadov v javnosti v takem primeru bistveno manj, njihova ostrina ne bi bila niti približno taka, kot je v obratnem primeru. In se novinarjem niti ne bi bilo potrebno postavljati v bran takemu politiku in njegovi potezi.

In še. V večini slovenskih medijev so poudarjeno omenjali, da se je Ciril Pucko najprej oglašil preko Murskega vala, da so preko tega odmevnega medija reagirali poslušalci. Ob stran manipulacije Janševih medijev, da smo Pucka na radiu pričeli povelječevati, da smo celo morali prekiniti glasbene želje, ker so ljudje tudi takrat hoteli zmerjati poslanca. Radio Murski val je resnično odreagiralo na novico, da je bil ravno poslanec iz naših krajev tisti, ki se je odločil presekat pat položaj. Vrednostnih sodb o njegovi odločitvi nismo izrekli. Vsem, ki so to želeli, in nas je njihovo mnenje zanimalo, smo dali možnost, da so ga na radiu izrekli. Zvrstili so se vsi prekmurški poslanci v državnem zboru. Pa Janez Janša, Janez Drnovšek, Peterle si ni mogel najti časa, čeprav je bil povabljen. In nekaj deset poslušalcev. Kakšna je bila kulturna raven njihovih izjav, vedo najbolje oni, poslušalci, torej njihovi volilci, pa so si svoje mnenje mogli ustvarjati sami.

Pomurci imamo radio, za katerega smo neštetokrat dokazali, da ga imamo radi. Predvsem zato, ker se ne postavlja ne na en ne na drugi breg političnih in politikantskih pobud. In ker za nobeno ceno ne bo sodeloval pri pozivanjih k linču: kdorkoli bi želel pozivati in kogarkoli bi želeli linčati.

MARJAN DORA

Vsi Banffyjevi vodnjaki

IZVIR, V KATEREM JE LJUBITELJ LEPIH ŽENA MATIJA CORVIN, LEGENDARNI KRALJ MATJAŽ, IZPRAL RANE PRELESTNE MARGITE SAGANSKE, LENDAVSKE GRAŠČAKINJE, POZABLJEN SAMEVA V MRAČNI GLOBAČI, DRUGI ŠTIRJE BANFFYJEVI VODNJAKI, KI SO NAPAVALI GRAJSKE IN MESTNE VODNE ZBIRALNIKE, SO ZAJETI V GROBE BETONSKE JARKE, LENDAVALA PA ŽELI POSTATI TURISTIČNO MESTO

Ozka ulica preide v poledenelo stezo, ki se konča v deviškem snegu Gazdagovega sadovnjaka. Za hišami, prav na meji med Lendavo in Dolgo vasjo na naši levi, curlja po jarku bistra voda.

- Ta pa teče iz izvira ... pravi Sandor Varga, ki nam je za vodnika ob odkrivanju skoraj pozabljenih lendavskih izvirov z zgodovinskim sijajem: vsi po vrsti so Banffyjevi, vseh pet, le zadnjemu pravijo še izvir ob Hadikovi poti.

Pred nami se v globači med akacijami iz megle prikaže vodnjak. Gazdagova, ki se je pred petdesetimi leti poročila na najbogatejšo domačijo na robu mesta, se je dvajset let večkrat dnevno spustila po strmih stopnicah, da bi zajela vodo.

V grobi beton zajet Banffyjev izvir ob Hadikovi poti

- Tod je bila čudovita bistra voda, vse dokler niso konec šestdesetih v bližini na dvorišču nekdanje Epingerjeve opekarne zasuli studence. Tast je velikokrat pravil, da je nekoč tu stal velik hrast in izpod njegovih korenin je pritekala bistra voda, v kateri je domovala kača velikanka.

- Ta izvir je dolgo časa veljal za zdravilnega, morda tudi zaradi tega, ker je leta 1480 Matija Corvin, legendarni kralj Matjaž, ljubitelj lepih žensk, v izviru izpiral rane preleste graščakinje Margite Saganske, soproge Mikloša Banffyja, ko jo je na lovu ranil divji merjasec. Dejstvo je, da je Matija Corvin 28. avgusta omenjenega leta s svojo znamenito črno armado pred odhodom proti Turkom taboril v Lendavi in tu izdal dve odredbi, ki se nanašata na mestni red v Bratislavi. Grajski gospod je iz hvaležnosti dal izvir razširiti, ograditi in pokriti z marmornato ploščo z vklesano zgodbo. Prav tako je zgodovinsko izpričano, da je dal kot volilo za čudežno rešitev iz turške bitke pri Mohacsu 1526. leta Miklošev sin zgraditi samostan na nekoliko nižje ležeči lokaciji in po vsej verjetnosti so iz tega vira dovajali vodo za menihe, pripoveduje naš vodnik, sklicujoč se na vire in ustno izročilo.

Naslednji vodnjak nad grajskim hribom, na nekdanjem lovišču v Vadaskertu, ima obilo hladne studenčnice. Voda odteka po kamnitem koritu, nekoč pa so bila tod napajališča za divjad. Zaradi svoje višje lege je napajal tudi grajski vodni zbiralnik. Ta vir je tudi imenovan po Banffyju, kar za našega sogovornika ni presenetljivo, saj je štiristoletna zgodovina Banffyjeve rodbine v ljudskem spominu pustila neizbrisne sledove.

Vodo so dovajali v grad po obokanem opečnatem vodu in šele sredi prejšnjega stoletja je takratni grajski upravitelj odstranil ostanke vodovoda iz 15. stoletja.

»ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA POLITIČNIM STRANKAM NIKOLI NI PONUJALA KADROV!«

Marsikdo ne ve, da je predsednik ŠOU v Mariboru Sobočan, čeprav je veliko časa preživel tudi v štajerski prestolnici. Ali lahko usklajuješ študij in pomembno funkcijo v študentski organizaciji?

Svoje zgodnje otroštvo sem preživel v Mariboru, nato smo se preselili v Mursko Sobotu, kjer sem obiskoval tretjo osemletko. Po končani srednji gradbeni šoli v Mariboru študiram na Pravni fakulteti. Žal imam poleg študija zaradi funkcije v ŠOUM veliko obveznosti in večino časa preživim v Mariboru. Tako sem bolj redko v Murski Soboti. Žal ni enostavno usklajevati šole in dela v ŠOUM.

Kako si prišel do te funkcije in kateri so najpomembnejši cilji organizacije?

Vsaka fakulteta voli svoje predstavnike v študentski parlament po večinskem sistemu, parlament pa izvoli predsednika ŠOUM. Do funkcije sem prišel kot predstavnik Pravne fakultete. Glavne naloge so izboljšanje socialnega študentskega standarda, izvajanje interesnih dejavnosti in mednarodno povezovanje.

Si seznanjen z delom Kluba prekmurskih študentov? Kakšna se ti zdi že tradicionalna prireditev KPŠ Bujta repa?

Poznam delovanje KPŠ in ga moram pohvaliti. Vem, da je to en najbolj dejavnih študentskih klubov v Sloveniji, če ne že najdejavnejši. Na Bujti repi nisem bil, lahko pa povem, da je bilo povpraševanje med študenti izredno veliko. Udeležili so se je tudi mnogi študenti iz Koroške, Štajerske in drugih območij Slovenije. Bujta repa je odlična zamisel in hkrati dober imidž KPŠ. Rad bi dodal, da sem seznanjen tudi z ustanovitvijo Mladinskega informativnega in kulturnega kluba (MIKK) v Murski Soboti. Poznam njegovo delovanje in vsebino. To je ena unikatnih zadev, kar se tiče pristopa in načrtov. Ustanovitev MIKK je zelo dobra poteza.

Veliko prahu je dvignil vaš sporazum s Slovensko ljudsko stranko. Ni jih malo takih, ki so namigovali, da gre le za politično potezo in izkoriščanje študentov oziroma okoriščanje posameznikov!

POGOVOR S PREDSEDNIKOM ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJE UNIVERZE V MARIBORU (ŠOUM) DAVORINOM FERKOM

Naj omenim, da nisem član nobene politične stranke. De sedaj nobena politična stranka v predvolilnih in drugih programih ni omenjala izboljšave študentskih razmere. Vsako leto je bilo le slabše. Pred volitvami smo začeli s študentsko predvolilno kampanjo in vsem političnim strankam poslali vprašalnik, kako mislijo po volitvah urediti študentske zadeve. Le-te smo strnili v štiri točke: prehrana, štipendiranje, bivanje in razvoj univerze. Odgovor nam je poslalo le PET strank, od katerih so bili najbolj konkretni v SLS. Predlagali smo jim, da predloge opremimo s številkami in datumi. Tako smo prišli do sporazuma, da se zakonsko uredi študentska prehrana, da se do začetka akademskega leta '98/'99 začne izvajati t. i. kreditni sistem štipendiranja (da bodo štipendije zagotovljene vsem, ne glede na njihov materialni položaj) in da se do konca leta 1999 poveča zmogljivost študentskih domov v Mariboru za najmanj 10 odstotkov. Naj pripomnim, da od leta 1984 do danes ni bilo pridobljene nobene postelje, čeprav se je število študentov povečalo za 100 odstotkov. Dogovorili smo se, da bomo državnim organom zagotovili lastne kadre za pomoč pri pripravi vsebinskih podlag in za uresničevanje študentskih zahtev iz pogodbe. Torej ni res, da bi študentska organizacija ponujala kadre političnim strankam na drugačen način in v druge namene razen teh, ki sem jih navedel. Če bo kdo od članov ŠOUM sodeloval v kateri stranki, bo to zgolj individualno. Žal so mnogi sporazum s SLS izkoristili za zlonamerna namigovanja in za našo anti-propagando.

ŠOUM je bila edina družbena skupina, ki si je zagotovila dokumentirane predvolilne obljube političnih strank. Na zahodu je običaj, da stranke konkretno predstavijo programe za družbene skupine. Pri nas žal še ni tako. V okviru predvolilne kampanje smo promovirali pet politikov, ki so storili največ oziroma najmanj za študente.

Največ je storil Tone Rop (LDS), najmanj pa Rina Klinar (ZLSD). Politični dogodki so v zadnjem času kar precej razburkali javnost. Kako komentiraš aktualne dogodke na slovenski politični sceni?

Še enkrat poudarjam, da nisem član nobene politične stranke. Nekoč sem sicer bil član Socialdemokratske stranke, toda od tega je že precej časa. Moje mnenje je nepristransko in nikakor ni tudi mnenje ŠOUM. Po letu 1990 je v Evropi prišlo do drugega vala sestopa prejšnjih političnih struktur (Poljska, balkanske države, delno tudi Slovenija). Dejstvo je, da se naša država ne more šteti za normalno demokratično državo, kar se lahko podkrepi s primerom podjetnika. Država spodbuja podjetništvo, toda plačilne discipline ni, povrh tega še sodstvo ne deluje kot bi moralo. Če ti kot podjetniku nekdo dolguje denar, potrebuješ štiri leta, da ga izterjaš po pravni poti. V tem času moraš najeti posojilo, zanj plačevati oderuške obresti, plačevati davke, država pa z denarjem od davkov sanira dolgove bank. Torej se vse vrte v začaranem krogu, in če ne vzpostaviš svojega pravnega sistema, boš enostavno propadel. Z izrazom "svoj pravni sistem" sem mislil najem izterjevalca, ki mu plačaš 10 odstotkov in tako ne potrebuješ sodstva, bank in navsezadnje tudi države ne. Posledica takega ravnanja je porajanje kriminala in anarhije.

V Sloveniji vlada korupcija. Državljeni so ustvarjali skupno družbeno premoženje in se odrekli delu dohodka, med drugim tudi za zgraditev infrastrukture (tovarn ...). Kot vemo, proces lastninjenja še ni končan in namerno se ne vzpostavlja pravnega sistema, ampak se družbena lastnina privatizira prek raznih mahinacij v ozkem krogu ljudi.

Tudi zadnji politični dogodki kažejo na to. Verjamem, da je do poskusov podkupovanja poslanec res prišlo. Menim, da je poslanec Pucko žrtev izsiljevanja, in si tako razlagam njegov glas za mandatarja Drnovška.

ACI

ali kako je kralj Matjaž izpiral rane lendavske graščakinje

Tretji vodnjak, ki je ob vznožju grajskega hriba, danes ni viden, saj so ga ob gradnji meščanske šole zabetonirali, vendar si je knez Esterhazy, donator zemljišča, s pogodbo zagotovil pravico do uporabe vode, v starih zemljiških knjigah ga pod določeno katastrsko številko navajajo kot Banffyjev vodnjak in konec prejšnjega stoletja je peštanski Vasarnapi Ujsag (Nedeljske novine) priobčil risbo le-tega.

Vmes je še izvir, ki prav tako nosi ime Banffyjeve rodbine, vendar je v tem času nedostopen.

- Pred leti sem bil tam in si v izviru umil roke. Hladna voda me je pritegnila in napil sem se je, žena pa me pa je okarala, češ ne vidiš, da je v vodi žaba. Če je njej dobra, potem mora biti tudi meni, sem ji dejal. V otroštvu sem vsako leto na angelsko nedeljo s starši romal na proščenje k sveti Trojici. Zmeraj smo hodili po Hadikovi poti, ki je vodila v breg na koncu Kanžajeve, danes Kranjčeve ulice. Tu je peti izvir, kjer so verjetno gasili žejo branitelji utrdbe, ki je stala na mestu današnje trojiške kapele, in kjer je v veliki turški bitki leta 1604 padel znameniti Mihael Hadik. Ob tem izviru, ki je s svojo urejeno okolico kar vabila, smo se okrepčali, se spominja Sandor Varga.

Danes pa le še kakšna žaba zaide na ta zgodovinska

V tej globači je izvir, kjer je kralj Matjaž izpiral rane prelestni Margiti Saganski, prvi ljudsko izročilo.

Ta izvir je napajal grajski vodnjak.

mesta, mestnim očetom in Lendavčanom pa ni dosti mar za izvire, nekateri bi celo zasuli te jarke, ki so jih že

pred leti uspeli grobo zacementirati. Res za napajanje mestnega vodovoda niso primerni, toda osmišlene in oživete legende bi marsikoga pripeljale v kraj, ki hoče postati turistični.

- Leta 1892 je Balint Bellosics za budimpeštanske turistične novine napisal esej o lendavskih izviri, danes pa le nekaj vam podobnih zanesenjakov ve za ta mesta ...

- Voda je vir življenja, v lendavskem primeru pa napaja tudi zgodovino tega kraja, zato transverzala, ki bi povezala vse Banffyjeve vodnjake in druge zgodovinske točkem, ne bi privlačila le turistov, ampak tudi domače častilce tradicije.

Jozsef Kocon, lendavski župan, ki sicer ne pozna lokacije vseh petih vodnjakov, meni, da je to prelepa dediščina, da bi jo zapravili.

Morda pa je še kaj upanja, da bodo v Banffyjevih vodnjakih ponovno domovale pravljичne kače velikanke in ob luninem soju pobarale vračajočega se duha prelestne Margite Saganske, ki čaka na svojega kralja Matjaža ...

Ella Pivar, foto: Albert A.

DIAMANTNA POROKA

Ženin Elemer Gašpar je svojo izvoljenko Marijo ponosno prijel po roko in jo po 65 letih znova odpeljal na matični urad in pred oltar.

Konji in voz so se svetili od čistoče, se mnogi še vedno spomnijo. Naporno, a zanimivo je bilo to furmansko življenje. 1967. je konje zamenjal traktor. »Olajšal je delo. Konje pa je bilo treba prodati. V brezdelju so se preveč redili ...« obuja spomine Elemer. Ugoditi je znal tudi zabave željnim. V Avstriji se je naučil igrati na trubo, violino, boben in še na kaj, potem pa ustanovil skupino z osmimi muzikanti. »ČIČORA BANDA smo se poimenovali in igrali smo po

Na matičnem uradu v Šalovcih so diamantno-poročencema nazdravili župan občine Hodoš - Šalovci Aleksander Abraham in obe priči, potem pa še vsi drugi svatje. Mariji je bila priča Jakičeva Jolanka, Elemerju pa Lenaršičeva Ana, obe ženi že pokojnih mož, ki sta s svojim podpisom zapečatila to poroko pred 65 leti.

V domači cerkvi v Markovcih sta se gospoda Camplin in Hribernik zahvalila Bogu za tako visoko obletnico zakonskega življenja. Danes je velik praznik, so veličastno zveneče besede in pesem: Spet prišla je ura sveta, ko v ljubezni še prevzeta spet sta pred oltar stopila, da bi zvezo obnovila.

Diamantna poroka je bila priložnost, da je iz dna omare priromala tudi stara violina ... Veste, starejša je od mene, je s ponosom izjavil »primaš« Elemir.

LJUBEZEN IZ SOLSKIH KLOPI

Elemer Gašpar kot 23-letni ženin in Marija Tibola kot 18-letna nevesta sta 31. januarja 1932 pristopila pred takratno oblast in izrekla svoj »da«. Zaobljubila sta se tudi pred bogom, v sosedstvu, v domači cerkvi in potem živela z vsem, kar je prinašalo življenje. Niso bile samo radosti, a sta tudi ob najtežjih preizkušnjah znala prisluhniti drug drugemu, potrpeti in odpuščati. »Verjetno je bilo usodno, ker je to ljubezen iz šolskih klopi. V osmem razredu me je moj učitelj opozoril na malo Tibolovo iz drugega ali tretjega razreda, rekoč: Ta bo pa tvoja žena. In glejte, res se je tako zgodilo. Samo to moram še reči, da je bila ona bolj nora name kot jaz nanjo. Ko nama je bilo najlepše, sem moral v vojsko. Hudo je bilo.«

Življenje na gorički kmetiji je bilo predvsem delo. Elemer pa je bil podjeten človek. S konjema je prevažal živino, les in vse, kar je bilo treba, predvsem v okrog 30 kilometrov oddaljeno Mursko Soboto. Tudi v fujakerja je zapregel.

Naporno, a zanimivo je bilo to furmansko življenje. 1967. je konje zamenjal traktor. »Olajšal je delo. Konje pa je bilo treba prodati. V brezdelju so se preveč redili ...« obuja spomine Elemer. Ugoditi je znal tudi zabave željnim. V Avstriji se je naučil igrati na trubo, violino, boben in še na kaj, potem pa ustanovil skupino z osmimi muzikanti. »ČIČORA BANDA smo se poimenovali in igrali smo po gostijah in gasilskih veselicah. Bil sem 'primaš'.

Redko in dragoceno kot diamant ...

Moja violina ima letnico 1887. Samo prsti me več ne ubogajo.«

Leta so se vrtela, bila je srebrna poroka, potem zlata pa biserna in 3. januarja 1997 diamantna. Zakon jima je poklonil sina, življenje pa sta jima zapolnila in obogatila vnuka Milan in Stanko, posebno pa pravnuke Roman, Aleksander, Mihaela in Adriana.

Zdaj Marija in Elemer sedita v kuhinji, veliko bereta, če ni drugega, pa molita boga. Le nad zdravjem se pritožujeta, on zaradi težav po operaciji in ona zavoljo bolečin v prstih. Diamantni poročni dan je obema orosil oči in samo ta želja je bila, da bi vsaj še pet let živela in da bi vsi skupaj prišli na še eno veselico.

Povabilo je sprejeto, srečno na železni poroki!

Irma Benko
Nataša Juhnov

Penovci smo diamantnikoma voščili seveda s torto, in to tako v obliki »pena«.

Pred oltar so k diamantnima mladoporočencema pristopili vsi najbližji - za skupinsko fotografijo in nepozaben spomin.

Marija, ali ni to grozno dolgočasna služba?

Ne, ne, kje pa. Včasih sicer na ta račun pade kakšna pikra. Recimo, da Marija itak ne zna računati dlje od dvajset. Ampak jaz uživam v tem delu in ga sploh ne jemljem kot službo. Slogan Šola moj drugi dom sicer zveni stereotipno, meni pa je odtlej, ko so moji otroci odrasli, moj razred prvi dom. Tako čutim in tako delam.

Vaš razred ni klasična učilnica. Podoben je igralnici v vrtcu.

Saj tako mu moji prvošolčki tudi pravijo. Naša šola je stara, učitelji in učenci pa smo ji vdihnili dušo. Že nekoč davno sem sesula strogi red in vojaško razporeditev v razredu, četudi takratnemu vodstvu to ni bilo všeč. Vedno sem iskala kaj novega, kot da sledim neki notranji intuiciji. Motivirali so me otroci s svojo enkratnostjo, iskričnostjo in nepokvarjenostjo. Nič jim nisem polagala na krožnik, samo spodbujala sem jih in jim skušala biti vzor z govorom, urejenostjo, obnašanjem. Dobivaš toliko, kot daješ. Naš razred pa je podoba našega dela.

V tem razredu se otrok vedno lahko na nekoga zanese. Če to ni učiteljica Marija, pa je tam prijatelj, ki mirno sedi na svojem mestu, tudi ko otroci odidejo.

Ker ste jih opazili, vam jih moram predstaviti. To so Jakopine in Jakopete, lutke, ki nam pomagajo, če česa ne znamo, če se skregamo, če nismo dovolj samozavestni. Iz lastnih izkušenj lahko povem, da lutka ne sodi zgolj v lutkovni krožek, ampak je zelo dragoceno bitje pri šolskem delu.

Vam je žal, da se vaša službena pot počasi končuje in da ste ostali vaša učiteljica v prvem razredu?

Ne zanikam, da nisem imela drugih ambicij. Po končanem učiteljskem sem celo že naslednji dan odšla na delo, da bi zaslužila za študij, pa je za mano prišlo sporočilo, da me jeseni čaka služba v Dokležovju. Toliko me je pritegnila in angažirala skupaj z vsem tistim zunajšolskim, da je pravzaprav zadovoljila veliko večino mojih ambicij. Za nič mi ni žal in še danes ne bi ravnala drugače. Verjetno so na moji življenjski pot vplivale prav moje učiteljice. Tovarišica Stana iz mojega prvega razreda pa vse tiste mlade in lepo urejene učiteljice v Veržeju in seveda moji profesorji na učiteljski, posebno razredničarka Milena Tomaže, s katero še danes ohranjam stike.

Res sem vaša učiteljica, ampak zaradi tega se nisem nikoli slabo počutila. Zakaj bi temu pripisovala negativen prizvok? Zdi se mi, da otrokom in staršem na vasi lahko daš več, jim ponudiš spoznanja, kakršnih v mestu ljudje sploh ne doživijo. Kakšna mestna učiteljica mi celo zavida. Navsezadnje so tudi nam odprte vse možnosti izobraževanja, in če se le da, jih izkoristim. In veliko prijateljev imamo povsod naokrog. Posebno drag nam je Janez Bitenc, k nam je rad prihajal Ferdo Godina in mnogi drugi.

Učitelji ste zelo nezadovoljni s plačami.

Nisem med njimi. Ne gledam vsega skozi denar. Povsod so stiske, povsod se moraš dokazovati, nekaj pokazati in šele potem spraševati po plačilu. Večkrat me je kdo pokritiziral, da se s svojimi eksperimenti v razredu »ven mečem«, verjetno bo pri kolegih tudi zdaj očitke zaradi takšnega mnenja, pa ...

Koga bi si želeli za šolskega ministra?

O tem nisem razmišljala, zdi pa se mi, da je dr. Gaber kar dober. V njegovem času je šolstvo kar nekaj pridobilo in precej se je naredilo. Sicer pa se zdaj s politiko ne obremenjujem. Včasih je bilo tega več, zdaj pa si mislim, saj bo že nekako. Razmišljam že, ampak nič na glas ne rečem. Če pa vseeno rečem stavek o ministru, moram omeniti, da sem se imela nekajkrat priložnost srečati z dr. Gabrom in name je naredil dober vtis. Cenim zlasti njegov odnos do podrejenih.

Vaše učiteljske izkušnje bi bile verjetno dobrodošle vsakemu ministru? Kaj bi mu svetovali?

Pri vsaki odločitvi naj misli na otroka. Ko mu nalaga obveznosti, naj je sposoben presoditi, kaj zmore in česa ne. Naj ustvarja šolo, v katero bodo otroci radi hodili. Ni najpomembnejše, da je nova in razkošna. Glasbene in likovne vzgoje pa naj nikar ne ukine, saj otrokom vendar moraš najprej dati nekaj lepega, da bi potem laže lomili trde orehe. Če bi jaz bila na njegovem mestu, bi začela razmišljati o ponovni uvedbi učiteljskega.

Eden od sinonimov za Marijo Zver iz Dokležovja je lutkarstvo. Prve lutke iz Žogice Marogice ste nekoč davno videli v Veržeju, pa ni bilo priložnosti, da bi se jih vsaj dotaknili.

Pa sem si to neizmerno želela. Ostala je skrita želja, skrivnost, nekaj svetega. Nekoč pa so se kar zgodile. Prikorakale so v šolo, v začetku od drugod, pozneje pa smo jih skupaj z otroki in starši sami delali. Prva je prišla račka in za njo mnogi liki, ki smo jim vdihnili dušo. Naš pristop je ustvarjal. Skupaj izberemo naslov, analiziramo možnosti, izluščimo sporočilno vrednost in se igramo. Nič rutinskega, nič stereotipnega ni v naših nastopih, vsak je unikaten. Iz pravljič ustvarjamo lutkovne predstave.

Podružnična šola Dokležovje je kot lutkovno gledališče.

Bo kar držalo. Zanimanje otrok je veliko, bila so leta, ko je bilo pri lutkarjih tudi do trideset otrok. Lutkarstvo dviguje samozavest, željo po nastopanju, vzgaja.

Ne bi naštevala vseh predstav. Z Jurijem Murijem smo bili na regijskem tekmovanju v Slovenski Bistrici. To je bil skupen projekt mene, otrok in staršev. Podnevi smo se učili, zvečer pa šivali za predstavo. Zelo odmeven uspeh smo dosegli s Tremi petelinčki Janeza Bitenca, saj smo kot najboljša predstava leta doma predstavljali Slovenijo na mednarodnem srečanju lutkarjev na Poljskem. Petelinčki so nas tako omrežili,

Eno leto in potem še triintrideset let po vrsti hodi Marija Zver v prvi razred osnovne šole. Tisto eno leto je bila prvošolka v Veržeju, vsa naslednja pa na podružnični šoli v Dokležovju.

**BAŠKA
JE MOJE
MORJE**

da je naša lutkovna skupina poimenovana po njih. Bili smo srečni in veseli (dr. Trstenjak pravi, da to ni vseeno) in o tem bi vam lahko pripovedovala ure in ure, vendar naj rečem samo to, da sem hvaležna avtorju.

Janeza Bitenca ste že dvakrat omenili.

Ta človek je res naš prijatelj. Nekateri lutkarji ga po krivem zapostavljajo. Njegovi teksti odpirajo neizmerne možnosti, je zanimiv in hvaležen avtor. Skoraj vsako leto nas je obiskal, če mu je le zdravje dopuščalo, in nam tudi kaj napisal ali spesnil. Poznate tisto Bratca dva iz Dokležovja ...

(Marija poje) ... v naše mesto sta prišla, tri dni že postopata, službico si iščeta. Dajte nama delo, moko in omelo, dajte nama delo, moko in omelo ...

Pesmica je preprosta nastala iz pravljičice o dimnikarčku in peku, ki sta odslovlila slabe delavce in zaposlila dva pridna in delovna tekmeča iz naših krajev, kjer so pridni in delavni ljudje in kjer raste kruh.

Tudi sami kaj napišete?

Imela sem tri zvezke poezije, ki so žal po čudni poti izginili. Morda bom še kdaj ustvarila kaj literarnega, zdaj pa mi je za dušo Ivan Minatti in na prvem mestu, saj veste, Nekoga moraš imeti rad ... Visoko cenim dr. Antona Trstenjaka, Ferda Godino. Ne maram pa solzave literature.

Vaše delo so opazili tudi drugi.

Nerada se hvalim s priznanji, ampak globoko sem hvaležna tistim, ki so opazili moje delo. Največ mi pomeni zlata Linhartova značka za ljubiteljsko dejavnost iz leta '94, na tem kupu pa so med drugim še meni zelo dragocena nagrada za delo na vzgojno-izobraževalnem področju, priznanje OF in moje prvo priznanje s kulturnega področja iz leta '84. Če je nekoč opazil moj trud, je moja dolžnost, da še bolj zagnano delam naprej.

Večina vašega življenja se vrti tu ob Muri, zaljubljeni pa ste v gore in morje?

Najbrž zato, ker mi je bilo v otroštvu to nedosegljivo, kot sanje je bilo. S sto ženskami sem se nekoč davno povzpela na Triglav, in če bo vse po sreči, bom letos v drugo stala na vrhu.

Morje. Veliko hrepenenje je najprej rodilo razočaranje. Prvič sem se z njim srečala v Koprju, pozno jeseni. Turobno, umazano, grdo. Priznam, kar nisem mogla verjeti, da to more biti morje. Na razglednicah je vendar drugačno in takšnega moram najti. Ob prvi priložnosti sem se prijavila za vzgojiteljico v koloniji v Baški. In ko sem zagledala to morje, sem zmogla samo reči: Baška je moje morje. Tudi za mnoge naše otroke je to edino morje na svetu. Rada imam Baško, vse moje najlepše počitnice so povezane s tem krajem. Tudi pozimi je z mano, tu na teh akvarelih na steni.

Ste med hrvaško vojno trepetali za Baško?

Tudi po zaslugi Bojana Nemca je dom ostal nedotaknjen, naš. Domačini so ga na neki način varovali in nas obveščali o vsem, pa naj je bila poškodovana samo opeka na strehi. Otrokom, meni in moji vnučki bi bilo hudo, če ne bi mogli več tja. Želim, da Baška ostane »moje« morje.

Marija Zver, slovenska »naj« babica, to še vedno drži?

Menda res, saj je meni pripadel prvi in zadnji naziv revije Jana. Za šalo sem se prijavila, bila povabljenka na finale in zmagala. Bila sem babica s šestmesečno vnučko, spekla sem prekmurske dobrote, na odru pa namesto govorjenja odpela pesem Ko bi jaz vedela, kateri je moj. Šesta sem bila na vrsti, bilo je šestega meseca, ki je tudi mesec mojega rojstva. Sploh je s šestico povezanih veliko lepih stvari v mojem življenju. Ponosna sem na to, da sem babica. Največjo srečo in zadovoljstvo zdaj doživljam prav ob vnučki.

Čez hišni prag vedno stopite brezhibno urejeni?

Nekaj podobnega mi je rekla že pred leti kolegica. Tudi do domače trgovine. Grem vendar med ljudi in s svojo urejenostjo izražam svoj odnos do njih in do dogodkov.

Dobro skrivate svoja leta.

Vsako nedeljo grem plavat, predvsem zaradi zdravja. Dvakrat tedensko sem pri telovadbi. Hvala za kompliment.

Vpliva verjetno tudi duhovno življenje?

Morda. Notranje me napolni. Vse, o čem sva že govorili, in še mnogo drugih stvari. Gledališče na primer, moja še ena velika ljubezen. Sem abonentka mariborskega gledališča in ne zamujam predstav. Že tisti vonj po gledališki šminki me prevzame. Rada rišem in tudi to nekako prenašam na otroke. Moji prvošolčki so tradicionalni udeleženci in nagrajenci likovnega natečaja Slovenskih železnic. Sicer pa sem velik realist, vedno sem na trdnih tleh in premislim z vseh strani, preden storim.

Sledite modi?

Ne, imam svoj okus in izoblikovala sem svoj stil. Zdaj, ko so otroci pri kruhu, si lahko privoščim celo malo več. Vedno pogledam, kako mi stvar pristoji. Občudujem urejene ljudi.

Kaj pa gospodinjstvo? Ostane zanj kaj časa?

Zelo rada kuham, manj mi diši pospravljanje. Tudi ko sem sama, si skuham, lepo postrežem, prisedem k mizi in si rečem: Punca, dober tek in na zdravje! Sebe imam zelo rada, sicer tudi drugih ne moreš imeti rad.

Februarja bo pust. V vaših albumih so fotografije našemljenih otrok in vedno je med njimi ena velika maškara.

To je Marija. Od nekdanje se šemim. Doma, v šoli, s svojo deco. Prvič sem bila kavboj. Največ mask si sama sešijem, obraz pa našminkam. Ustvarjam, na maram klasičnih mask. Tudi otroke spodbujam. V veliko likov sem se že našemila, letošnji pa naj zaenkrat ostane skrivnost, da me ne bi kdo posnemal.

In kaj ostaja skrito nekje v srcu?

Kiparjenje, slikanje na svilo ... In kakšno oddajo bi rada vodila, to je bila vedno moja skrita želja. Irma Benko

Feri
Lainšček

The Art of Fiction

»V življenju je malo takih krajev,« pravi pesnik in pravijo mnogi. Navadili smo se pravzaprav že, tu v krajih ob Muri, vse te besedne magije, ki nam laska s štokljo, (atribut vračanja in pripadnosti), z žitnimi polji, (emblem blaginje in rodovitnosti) ali pač še najraje s Kranjčevim malim človekom (alegorija marljivosti in dobrosrčnosti). Stereotipno geografijo našega skupnega bitja in naših duhovnih razsežnosti smo tako v mnogočem vzeli povsem za svojo in zdi se, da ji prav radi povsem nekritično verjamemo. Toda ali se v skladu s takimi idealiziranimi predstavami še zmeraj tudi zares vedemo? Ali

pa je stanje »pred pesniškim pojmovanjem resničnosti« lahko tudi drugačno in smo tako zelo lepi ter dobri v resnici samo še kot pesniška fikcija?

Recimo, torej, da se zdaj lotim zadeve bolj prozaično in se povprašam vsaj o kaki »non-Fiction« peripetiji iz krajev ob Muri, ki bi bila lahko za neobremenjenega ustvarjalca dovolj zanimiva in kajpada tudi zgovorna. Zamislite si, naprimer, poklicnega voznika iz kake ukrajinske daljave, ki bi nekje med Dolgo vasjo in Gornjo Radgono po nesreči zapeljal s ceste in svojega težkega tovornega vozila potem brez pomoči več ne bi mogel zrinuti nazaj na cestišče. Predpostavite ob tem, da ustrežno podjetje iz krajev ob Muri, ki bi mu pri dvigu tovornjaka lahko pomagalo, za tako uslugo zaračunava, recimo, osemsto mark, nesrečni voznik pa ima v denarnici le dvesto mark. Voznik bi postopal okoli tovornjaka, prosil pomoči in iskal rešitve, po dramatični noči, v kateri bi neizprosno spoznal, da se je znašel v neki res pusti in gluhi ravnici, kjer so mu domačini pripravljene pomagati le ob ustreznem plačilu, pa bi ga zjutraj našli na prikolicu njegovega zastalega tovornjaka obešenega.

Zamislite si torej, da bi se to res zgodilo (ali pa nemara pobsrkejte po bližnjem spominu in se povprašajte, ali se, ne bodi nam treba, celo ni res zgodilo in torej to tudi ni le apolog ali pač zgolj moralistova fikcija). Skušajte se soočiti z literarnim navdihom, ki bi zajemal iz takega, nedvomno pretresljivega dogodka, in predpostavite, kako bi pravzaprav lahko bilo miselno sporočilo tako vzpodbujenega knjižnega besedila. Res je, seveda, da živimo v času, ki je nadvse nagnjen k temu, da delež zlega v skupnem kaj zlahka preobrazí v individualno in subjektivno. Toda naj je sodobni posameznik še tako samosvoj in samovoljen, kakor mu, upam, še zmeraj lahko rečemo, da je božji otrok, tako seveda lahko zatrdimo tudi, da je obenem otrok svojega časa, svojega naroda in sploh okoliščin, v katerih zadobiva svoj jaz. Taka soodvisnost posameznega in kolektivnega pa nedvomno že lahko pričakuje tako ustvarjalčevo doživetje, na podlagi katerega se bo zmožen celoviteje vprašati o svetu, v katerem je kaj takega mogoče. To pa seveda pomeni, da smo že ob vprašanju, ki ga tokrat zastavljam vsem tukajšnjim vajencem in mojstrom besedne magije in se glasi:

Ali grešnik lahko išče zatočišče v hramu estetike in ali ga lahko najde?

Gizela Grah. Mnogi jo občudujejo, še več ljudi ji zavida. Se zlasti zdaj, ko je ustanovila prvo zasebno frizersko šolo v Sloveniji in v Bakovcih odprla nočno kavarno Tiffany. Podjetna ženska, ki ve, kaj hoče. Trmasta in neizprosna, ko sledi svojim ambicijam in željam. Podredila jim je svoje življenje.

SEDEM

JE MOJE SREČNO ŠTEVILO

Si ustanoviteljica in lastnica frizerskega studia Gizela, prve zasebne frizerske šole v Sloveniji, »kafiča« Tulpika, kavarne Tiffany in šestnajstih psov z rodovnikom. Kaj ti pomeni vse to?

»V tem trenutku, če povem odkrito, čisto nič.«

Zakaj?

»Vse to, kar sem dosegla, je terjalo svoj davek – moje zdravje. Zgodilo se mi je to, da mi sedaj, ko bi morala največ delati, zmanjkuje moči in energije.«

Ne samo delati, tudi uživati?

»To bi mi sedaj pripadalo, vendar tudi za lepe stvari nimam moči.«

Kako si vse to dosegla? Spominjam se tvojega salona na avtobusni postaji, mimo katerega sem hodila kot gimnazijska.

»Šolala sem se v Kamniku, pri Mekini, v klostru pri nunah. Takrat se je pisalo leto 59, šolanje je trajalo tri leta. To je bila prva frizerska šola in z gotovostjo lahko trdim, da do sedaj tudi najboljše. Tu sem se naučila vse, kar znam, saj je Mekina mama slovenskega frizerstva. Frizure, počesane »gor«, železne trajne, kitice, lasničarske spretnosti – vse to so nas učile nune v Kamniku. V učnih programih sedanjih frizerskih šol teh spretnosti ne učijo.«

Te šole ni več?

»Ne, stara gospa pa še živi.«

Pa potem?

»Ko sem končala to šolo, sem dve leti delala v Ljubljani, v Hrastju, nato pa leto dni pri frizerju Kramariču v Murški Soboti. Že zelo mlada sem se odločila, da bom šla na svoje. Prvi salon sem odprla ob Lendavski cesti, vendar samo za devet mesecev, nato sem se preselila v montažni objekt ob avtobusni postaji, ki se ga spominjaš. Tu sem bila sedem let. Delala sem vse dni v tednu, tudi ob nedeljah, od zore do mraka. Mož je bil v vojski, otroke mi je čuvala mama. Kljub temu, da sem trdo delala, me na ta čas vežejo lepi spomini. V salonu nisem imela niti tekoče vode. Po sedmih letih smo se preselili v novo hišo, odprla sem nov, lep salon, najprej v pritličju, kasneje sem ga preselila in na njegovem mestu odprla »kafič« Tulpiko. Po sedmih letih smo znova začeli graditi, in sicer stanovanjsko hišo v Bakovcih, in znova po sedmih letih nov objekt, namenjen frizerski šoli in kavarni.«

Sedem je mitološko število in očitno je, da tudi tebi prinaša srečo.

»Število sedem je moje srečno število. O tem, ali je mitološko ali ne, nisem premišljevala. Meni se je pač zgodilo.«

Od kod si?

»Sem Goričanka, iz Moščanec, oče je bil tam lončar, mama je gospodinjala. Prav oče je kriv, da sem postala frizerka. Ni me dosti spraševal, kaj želim biti oziroma postati, ko je bil za to čas, me je prijel pod roko in odpeljal k frizerju Kološu. Jaz sama bi takrat rada postala profesorica telovadbe, za katero me je v nižji gimnaziji navdušil profesor Titan.«

Ti je žal, da se je obrnilo drugače?

»Ne, ni mi žal. Ko je bila otvoritev tega centra v Bakovcih, je bil med gosti tudi profesor Titan, ki se je spominjal mojih mladostnih želja. Dejal mi je, da sem se prav odločila.«

Začela si iz nič ...

»Da. Frizerstvo je krasen poklic, če ga obvladaš in ga delaš z dušo. Tu se da lepo zaslužiti, še posebno, če greš z modo naprej in si sodoben. Drugače ne. Bila sem prva v Soboti, ki je ob salonu odprla tudi gostinski lokal. Izkazalo se je kot dobro.«

Danes ne friziraš več. Pogrešaš to?

»V salonu res ne delam več, zato pa sem toliko bolj zaposlena v šoli. Imamo 33 učenk, vsaka od njih oblikuje dva do tri modele dnevno. Najprej jim moraš pokazati, nato naučiti in na koncu kontrolirati. Verjemite mi, da je to zelo naporno. Istočasno se pripravljamo tudi na velike revije, spomladi bom v Soboti pripeljala velika imena frizerstva iz Londona in Pariza. Skratka, frizerstvo hočem postaviti na evropsko raven, naše

Kako zmoreš vse to?

»Pri nas je to krasno organizirano. Nina in Mito delata v salonu, oba sta dobra in pridna, zet Poldi je v Tulpiki, mož se ukvarja s prodajo izdelkov Lisap. Smo družinska firma, bi rekla.«

Kdaj si bila zadnjič na dopustu?

»Dopustu? Nikoli.«

Tudi takrat ne, ko so bili otroci majhni?

»Tudi takrat ne.«

Mnogi ti danes zavidajo.

»Ja, vem, pa naj bo. To so tisti, ki so nerazgledani, ki se jim ne da delati. Če bi bila jaz predsednica občine, na borzi dela ne bi bilo žive duše. Vsak, ki želi delati, lahko dela. Moje punce doma šušmarijo. Naj, mene to ne moti. Rajši naj delajo, kot se potikajo in uživajo mamila. Je tako?«

Postali ste sinonim dobre frizure v Murški Soboti.

»Ja, res je. Skrbimo za to, da smo dobri in da takšni tudi ostanemo. To slednje pomeni tudi izobraževanje v tujini, kajti brez tega ne gre.«

Imaš srečo, da sta ob tebi Nina in Mito.

»Ne vem, če je to sreča. Mislim, da je to vzgoja.«

Skozi vašo dejavnost se kot rdeča nit vleče ime Tiffany.

»Res je, Tiffany je moja vnukica, po njej smo poimenovali podjetje in kavarno v Bakovcih. Na Tiffany gradim vse. Nina in Mito sta odlična frizerja, poslovne žilice pa nimata v sebi. Danes pa ti to, da si dober delavec, ne pomaga veliko. Svoje

aktivnosti v tej smeri so pred Ljubljano.«

Dobra frizerka pa mora znati kaj več kot oblikovati lepo pričesko.

»To je res. Obvladati mora make up, slediti modi ... Moja velika želja je, da bi ob salonu odprla tudi kozmetični salon.«

Se bo to zgodilo tudi po sedmih letih, leta 2004?

»Morda.«

Oče te je »prisilil« v frizerstvo, kdo pa ti je na tej poti, pri teh ogromnih investicijah pomagal?

»Pomagal nihče, vse sem dosegla sama, skupaj z možem.«

znanje moraš znati dobro vnovčiti in denar obrniti.«

Ti to žilico imaš.

»Da. Upam, da jo bo imela tudi Tiffany.«

Kako bi opisala svoje življenje?

»Bilo mi je zelo lepo, lepše mi ne bi moglo biti. Do sedaj sem cvetela, sedaj sem se razcvetela.«

Pogovoru z gospo Gizelo je sledil tudi mož Jože, pozorno, brez besed. Na koncu je dodal samo to: »Moja Giza je kot vino, starejše je, boljše je.«

Renata Ficko

NEBO NAD BRAZIL

Christo nad Rio de Janeirom – 30 metrov visok kip na Corcovadu

Na dolgo pot proti Južni Ameriki sem poletela sredi deževnega junija iz Ljubljane prek Frankfurta, ki je nekakšno svetovno križišče potnikov z vseh celin. Svet v čakalnicah velikih letališč je z novimi letalskimi linijami vsak dan manjši, a zato barvitejši in glasnejši.

Tam se križajo in srečujejo usode ljudi, ki jih združujejo zgolj poti, bodisi poslovne, avanturistične ali begunske. Moj prvi cilj onstran prostranega Atlantika je bilo karnevalsko mesto Rio de Janeiro, stisnjeno med morje in griče. Čeprav sem med spuščanjem proti novemu svetu vztrajno iskala kip znamenitega Christa, ki naj bi po pripovedovanju varoval prebivalce Ria in pozdravil vsakega popotnika, je to jutro ostal ujet v meglo. A to je bil šele začetek. Vedela sem, da se bom sem še vrnila in ga zagotovo odkrila. Pristali smo po dolgih enajstih urah letenja. Spomin na francoskega pomorščaka Gaspara de Lemoso, ki je sem prvič prispel davnega januarja 1502, po sedmih mesecih nevarne plovbe, in mesto poimenoval Januarska reka, kot sem se poučila pozneje, je bil odveč. Takrat se je prava pot proti mojemu prvemu cilju šele začela.

V mestu konkvistadorjev

Čeprav je Brazilija med petimi največjimi državami na svetu, ima gotovo najskromnejše prometno omrežje. Vlakov tako rekoč ne poznajo. Poleg izjemno dragih letal ostanejo Brazilcem le še avtobusi, ki jih seveda redno uporabljajo. Evropejcu, ki je tukaj prvič, se račun med razdaljami – ki so tukaj nepojmljive in neprimerljive s Prekmurjem – in hitrostjo seveda nikakor ne izide. Vendar se tukaj marsikaj ne izide. To je treba čimprej vzeti v zakup. Kakorkoli že, po sedemindvajsetih urah vožnje z avtobusom, kar tam ni nobena posebnost, sem s potriganimi jadri prispela v Salvador. Počutila sem se, kot da se piše leto 1501 in ne 1996, in sem pravkar stopila z ladje s človekom, ki je Ameriki posodil ime in prav

tukaj ustanovil prvo južnoameriško mesto, slavnim Amerigom Vespuccijem.

Salvador je bil dolgo kolonialna prestolnica in najbogatejše mesto južne celine. Čeprav je mesto nekoč blestelo v konkvistadorjevih zobeh in s solzami opevalo »belega boga«, je gotovo dajalo mogočen videz. Sledi veličine je še danes videti na vsakem koraku, predvsem v starem mestnem jedru Pelourinhu, kamor se lahko povzpnete iz sodobnega mestnega jedra z monumentalnim dvigalom. Dvigalo je danes tudi nekakšen simbol sodobnega Salvadorja. Osrednji trg v Pelourinhu je nekdanj rabil belim trgovcem za bičanje in trgovino s sužnji. Prav zaradi ugrabljanja in trgovanja z afriškimi sužnji živi v mestu in okolici veliko temnopoltega prebivalstva, ki so s svojo navzočnostjo globoko zaznamovali brazilsko kulturo. Tako so ulice polne črnskih glasbenikov, plesalcev, slikarjev, prodajalcev dobrot in drugega. Še posebno zvečer, ko se po mestu spusti povorka na stotine plesalcev in pevcev, ki sledijo mogočnemu ritmu bobnarjev, imenovanem olodum, ki povorki dajejo takt. Te množične povorke so sčasoma prerasle v eno najznačilnejših in najmnožičnejših črnških kulturnih gibanj, v katere se vključuje večina prebivalstva.

Dolge ulice, ki se spuščajo in dvigajo po pobočju Pelourinha, so pozidane z visokimi živopisanimi hišami v kolonialnem slogu. V njih so nekdanj živeli trgovci, uradniki, prekupčevalci, zemljiška gospoda, skratka kolonialisti, ki so srebali tropske čaje in čudežno odkritje – kavo iz finega porcelana – ter se skrivali pred vročino po zelenih vrtovih. Tuintam sem skozi razbito okno ali polomljena vrata še ujela senco gospode v belih oblekah ali zven porcelana; vendar je bila to le domišljija, spodbujena s podobami iz filmov in pustolovskih romanov. Bele sence danes uhajajo le še kot duhovi iz zapuščenih hiš, zaraščenih vrtov, odpadajočega ometa in predvsem iz oči otrok, ki se klatijo po mestu, beračijo in prišlekem kradejo drobnarije. Kriminal in nasilje sta se vselila v nekdanje vile. Revščina in razlike, ki so kruta dota suženjstva, se ne morejo skriti, pa vendar mesto živi in pušča neopisljive sledi lepote, ki je zavita v skrivnostne obrede, glasbo, mešanje kultur in ras – bele, črne in rdeče. Pa čeprav je kava v vseh gostilnah zanič. Kot da živite v več časih hkrati.

Zdravilo za reveže

Naj se na kratko še dotaknem povoda mojega enomesečnega bivanja v Salvadorju. Tam sem namreč opravljala medicinsko prakso. In sicer v bolnišnici Santa Isabel. Govoriti o brazilskem zdravstvenem sistemu in še posebej o bolnišnicah, je zgodba zase. Čeprav doma pogosto slišimo marsikatero hudo na račun zdravstva in zdravnikov, so stvari neprimerljive. Težko je preprosto pisati o izkušnjah iz prakse, kjer je devetdeset odstotkov prebivalstva skorajda brez vsakršnega zavarovanja in dohodkov in s tem

Jutro na Amazonki

Plaza – kraj, kjer Brazilci preživijo največ časa

Nedelja v Lençoisu – nekdanjem mestu diamantov

Arhitekt Oscar Niemeyer: simbol trpljenja južnoameriških narodov

Ribja tržnica ob Amazonki

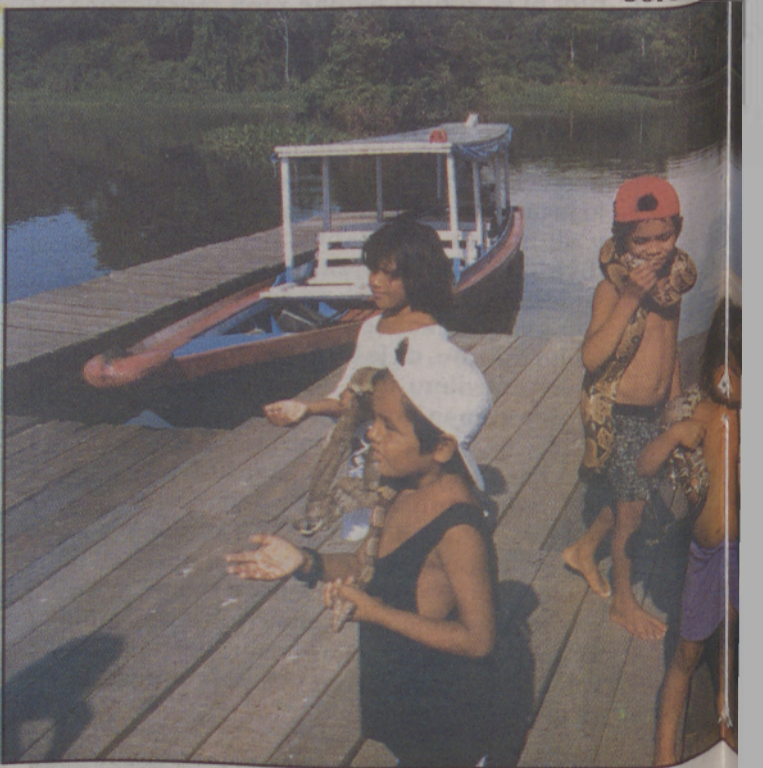
10 000 po Brazil

Gaúcho – savanski kavboj

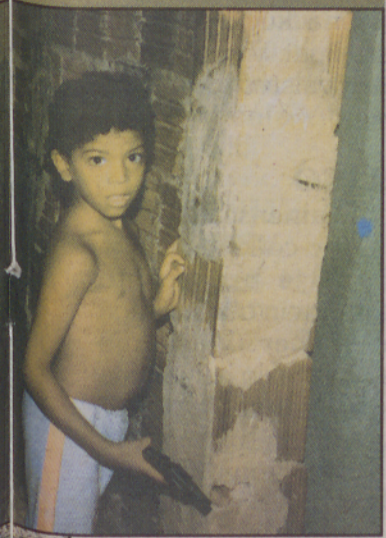

Ernesto Corumbi

Otroci so nas sprejeli s kačami.

LIJO

Odraščanje v revščini in nasilju

km
ziliji

Sida, slovenski misionar v svojimi varovanci

Salvadorsko dvigalo – vez med starim in novim

vezanih na milost in nemilost skromnih državnih inštitucij – bolnišnic, kjer prakso in delo opravljajo študentje »v živo«, v razmerah, kjer velikokrat ni zadoščeno niti minimalnim higienskim standardom. Seveda obstajajo za peščico bogatih tudi vrhunske zasebne klinike, kamor pa brez denarja, statusa in imena ne moreš. Vzporednice s trendi pri nas so, upam, zgolj naključne.

Jutro v pljučih sveta

Ob štirih zjutraj smo pristali v Manausu, v mestu na obali največje svetovne vodne žile – Amazonke – in sredi največje džungle, ki predstavlja pljuča našega planeta. V Manausu je mogoče priti samo z letalom ali ladjo po Amazonki, takšno potovanje ponavadi traja ves teden. To veličastno mesto daleč od vsega je bilo odkrito in ustanovljeno že leta 1669, ime je dobilo po indijanskem plemenu, ki je tam živel. Zaradi kavčuka, ki je postal po odkritju gume osrednja industrijska rastlina, se je mesto zelo razvilo in bilo dolgo prav v industrijskem vrhu, danes ima dva milijona prebivalcev in je v celoti brezcarinska cona. Takoj ko sem stopila iz letala, sem začutila dušljivo vlažnost in vročino, ki ovijata to mesto v »središču sveta«. Na čarobno križarjenje po rokavih Amazonke smo krenili že naslednje jutro. Spustili smo se do nekdanj največjega rečno-trgovskega pristanišča, ki je še danes nespremenjeno. Na lesenih kolih, z veliko majhnimi ribiškimi čolni ter s tržnico na obali, kjer možje razkladajo tone banan, rib, zelenjave ... Potovali smo z majhno rečno barkačo, ki sta jo krmarila ljubezniva domačina, mož za krmilom in žena v improvizirani kuhinji. Na krovu nas je bilo deset. Po hoji v srcu pragozda in navdušujoči vožnji po zelenih rokavih, mirno kolišč, ribiških čolnicah in neskončnega neba, se je prileglo kopanje v reki, polni krokodilov in strahospoštovanih piranh, ki smo jih lahko pozneje pri večerji tudi poskusili. Spali smo v indijanskih kolibah ali v mrežah na barki, dokler se rdeče jutranje sonce ni razlilo po reki in ni na tisoče živali zagnalo neznanskega hrupa v džungli okrog nas. Takrat smo že pluli ali raziskovali.

Naključno srečanje

Potovanje se je prevesilo v drugi del v mirnem mestecu Corumba, na bolivijski meji, kamor smo prispeli z avtobusom po osemurnem letu iz Manausa v Campo Grande. Od tukaj smo se namreč nato podali na turo v največji svetovni živalski rezervat Pantanal, velik kot Francija. To je nedotaknjena savanska pokrajina izjemne lepote in bogatega življenja. Pa pustimo zdaj to. V Corumbi se mi je namreč zgodilo nekaj, česar ne bi nikoli pričakovala. Pri kosilu in klepetu v mestni gostilnici so mi domačini rekli, da tukaj že petdeset let živi Slovenec, misijonar in najbolj spoštovani meščan. Seveda sem šla preverit. In res. Gospod Ernest Saksida je tam že od leta 1936. Pa ne zaman. Tam je ustanovil pravo majhno mesto, Center don Bosco, s šolo, ki sprejme dva tisoč učencev, obrtniški delavnici, stanovanjskimi hišami ... Vse to za revne otroke, njihove družine in brezdomce. Se vedno govori odlično slovensko (po petdesetih letih osamitve!). Preden sem se poslovila, mi je dal svojo knjigo, ki je izšla v Sloveniji, s posvetilom za prijatelja v Sao Paulu.

Sao Paulo – med rastjo in kolapsom

Vstopiti v mesto, veliko približno kot Slovenija, se prebiti skozi prometne zamaške, ki popolnoma ohromijo ceste tudi ob treh zjutraj – ker mesto živi ves čas v istem napetem ritmu, brez dneva in noči –, pomeni doživeti Sao Paulo. Po moči in ugledu se mesto kosa z New Yorkom, v dobrem in slabem. Zaradi dnevnega pritoka imigrantov, ki iščejo kruh in uspeh, je eno najintenzivneje razvijajočih se mest. Letališče, ki je bilo pred dvajsetimi leti zgrajeno sedemdeset kilometrov od središča, je zdaj sredi gosto naseljene četrti, avtoceste in obvoznice tečeje ljudem čez terase in vrtove ... Trenutno živi tam sedemnajst milijonov ljudi. V mestu je tudi južnoameriški parlament, sedež zveze držav MERCOSUL (podobno kot Evropska skupnost), ki ga je projektiral arhitekt Oscar Niemeyer. Mogočni urbani organizem človeka popolnoma prevzame. Zaupano knjigo sem prijazno izročila naslovniku gospodu Vladimirju Ovcu, ki me je nadvse ljubeznivo sprejel, gostil, njegov šofer me je vozil po mestu, predstavil me je tudi številni slovenski izseljenski skupnosti, katere podpredsednik je trenutno. Živi v razkošni vili poleg Interlagosa, dirkališča formule 1. Želim si, da bi se mu lahko kdaj vsaj deloma oddolžila.

Sao Paulo – južnoameriški New York

Vedno nasmejani domačini

Nevarna pot v Pantanal

Indijanska družina v džungli

Izgubljene karnevalske maske

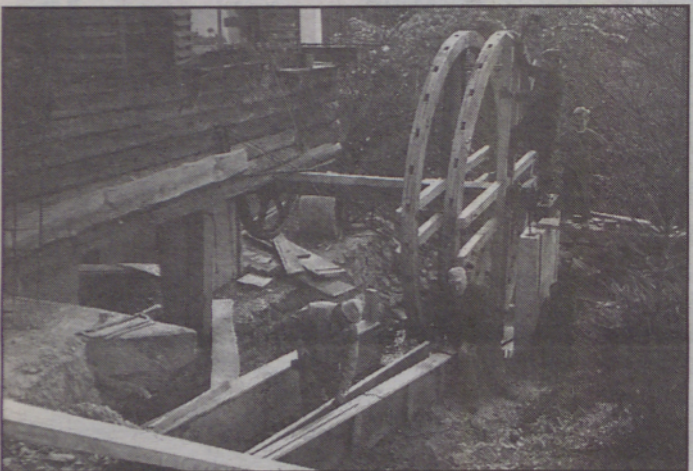
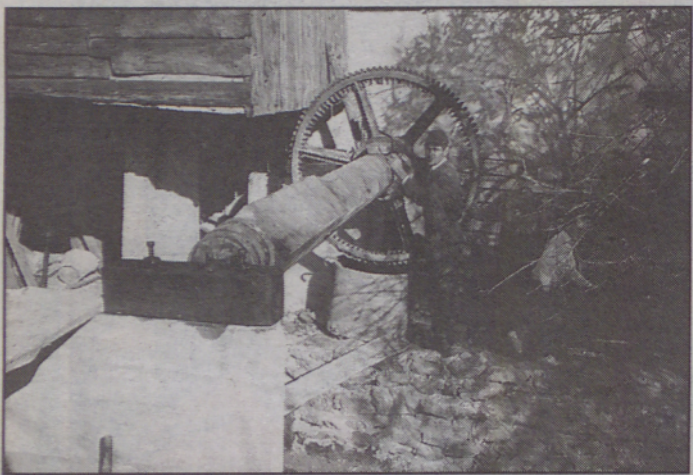
Spet sem na začetku. Megla, ki me je sprejela pred dobrima dvema mesecema na letališču v Rio, je izginila, in z njo tudi iluzija o mestu. Christo stoji mogočen, a nemočen na vrhu Corcovada, medtem ko se mesto pogreza v kriminal in umazanijo. Peščene plaže, mondono Copacabano in Ipanemo, so zasedli brezdomci in dilerji, ob nedeljah pa tekači, kolesarji in tisoče rekreativcev v belih trikotjih, ki se počasi gibljejo v najdražji športni opremi, tudi to je prestiž. Resnično je le eno – favele, barakarska naselja revežev, ki se vzpenjajo po vseh bližnjih gričih, tisoče in tisoče pločevinastih in polivinilastih nadstreškov za tiste, ki nimajo imen in naslovov... Karnevalske maske so mi padale pred očmi, mesto se je spreminjalo v boleč simbol Južne Amerike, blišča in bede ...

Bil je čas, da se odpravim nazaj čez Atlantik, proti domu.

BRIGITA NOVAK

**Duh
mlinarstva
ni izumrl**

NA ŠČAVNICI SPET »GREBENJAK«

**Duh
mlinarstva
ni izumrl**

Ni še tako dolgo, ko so vode potokov in rečic po naši lepi pokrajini poganjale številna mlinska kolesa, ki so vrtela mlinska »postrojenja«, najpogosteje mlinske kamne. Moderni časi so jih pregnali.

Se dobro, da so na tem svetu zanesenjaki. Po zaslugi trmastega mlinarja Lovrenca Krambergerja iz Lastomerec, ki ga ljudje bolj poznajo po imenu Lenc, se pri njegovem mlinu spet vrti mlinsko kolo – po domače »grebenjak«.

ŽELJA: RAD BI IMEL SVOJ MLIN

Skoraj leto dni so potekale priprave na gradnjo petmetrskega vodnega kolesa, ki je verna kopija tistega, ki se je ustavilo pred dobrimi 35 leti. Mlinar, naš sogovornik, je nadvse srečen, ker je, četudi je bolan, uresničil zamisel o postavitvi novega kolesa in mlina, kar vse je kulturno-tehnični spomenik nekega obdobja.

Lovrenc Kramberger se je mlinarstva učil v znanem Sitarjevem mlinu pri Negovskem jezeru. Ko je bil postal pomočnik, je delal v mlinu na Tratah in v potočnem Slanovem mlinu (sedaj oljarna Ketiš), ki je deloval na rečici Drvanji pri Benediktu. Vsi trije mlini, v katerih je nekoč »mlinaril«, so propadli. Že v mladih letih si je Lenc želel, da bi imel svoj mlin. Želja se mu je uresničila, saj si je ob očetovi pomoči 1950. leta v Lastomercih kupil Fašalekov mlin na rečici Ščavnici. Toda prihajali so časi, ko je bilo za potočne mline vse manj dela, in tako je bilo tudi z njegovim. Lenc se je zaposlil kot traktorist, potem je več kot 30 let delal kot cestar, ob tem pa skrbel, da bi se njegov mlin ne povsem ustavil oziroma propadel. Odstranil je vodno kolo in vgradil francisovo turbino, mlel pa le za lastne potrebe. In zakaj se je odločil za novo vodno kolo?

»GREBENJAK IN ČOPOTJAK«

»Glejte, po vsej dolžini Ščavnice in njenih pritokih je moj mlin edini, ki se še vrti s pomočjo vode, nekoč pa jih je bilo najmanj 50. Vse te mline so poganjala vodna kolesa. Tudi moj mlin je imel 'grebenjak', to je kolo, ki ga poganja voda, speljana po žlebu do dolnjega dela lopatic. Druga vrsta vodnega kolesa je 'čopotjak', ki dobiva vodo na vrh kolesa in ga poganja teža vode, ki priteka na koritaste lopaticice. Moja želja je bila, da bi ljudje, ki mline morda poznajo le s posnetkov, videli mlinsko kolo 'v živo'. In ravno zato sem ga začel graditi. Vem, dobro vem, da mi kolo ne bo prineslo niti tolarja dohodka, pa kaj bi o tem: ostalo bo kot narodno bogastvo. Izdelava je bila zame sicer velika obremenitev. Za pomoč sem zaprosil pokrovitelje, ki bi se jim rad zahvalil tudi prek časopisa. Gradnjo kolesa so gmotno podprli: Občina Gornja Radgona, Pomurski sejem, KS Negova, Mešalnica krmil Črnci in še nekateri, ki pa ne želijo, da jih posebej imenujem. Skupno se je nabralo 105.000 tolarjev, kolo pa me je stalo najmanj 500.000 tolarjev. Seveda temu znesku nisem prištel svojega dela. V kolo, ki ima pet metrov premera, je vgrajenih devet kubičnih metrov kakovostne hrastovine, izdelano pa je natanko tako, kot je bilo staro. Nasejeno je na 'gregl', ki ima na koncu 'peroti', ki rabijo kot osi, ki se vrtijo v lesenih ležajih.«

V LJUBLJANO PO PRAVICO

Še to je treba povedati: ob regulaciji Ščavnice se je Lenc boril za ohranitev dovodnega kanala k mlinu. Po prvotnih načrtih je bilo predvideno, da bi ga zasuli. Nič koliko poti je opravil v Ljubljano in končno le dosegel, da so opustili noro idejo. Tako tudi zdaj, veliko let pozneje, voda priteka do mlina in poganja mlinsko kolo. Mlinar, ki je uresničil svojo idejo, je nadvse srečen. Sicer pa pogledajte fotografije, ob priložnosti pa še sami obiščite Lastomerec!

Besedilo in fotografije:
LUDVIK
KRAMBERGER

CERKEV V CEZANJEVCIH

UMRLO JE

ŠTIRISTO

Ljutomer je utrpel skozi zgodovino precej nesreč. V letih 1637, 1777 in 1827 so bili v trgu veliki požari. Po poslednjem požaru so s pomočjo prizadevanj graščinskega oskrbnika Ljutomer lepše in varneje pozidali. Leta 1678 je bila v kraju velika povodenj, dve leti pozneje pa je razsajala v Ljutomeru in okolici strašna kuga oziroma pomor. Umrlo je prek štiristo ljudi. V spomin na to grozovito morijo je prebivalstvo postavilo cerkev v Cezanjevcih.

POSTAVILI SO KAPELICO

V Cezanjevcih, vasici pod Kamenščakom, so danes ponosni na svojo baročno cerkev. In kako so do nje prišli? Začelo se je pred tristo petdesetimi leti, ko je v Ljutomeru in okolici kuga pomorila čez štiristo prebivalcev. V iskanju pomoči se je nesrečno ljudstvo zateklo h kužnima zaščitnikoma sv. Roku in Sebastijanu. V Cezanjevcih so preživeli postavili skromno kapelico, posvečeno tema zavetnikoma. In sem so začeli romati verniki od blizu in daleč, celo iz avstrijskih dežel.

Desetletja je bilo tako in potem so zgradili cerkev, ki je še danes v ponos temu delu Prlekije.

Cezanjevški župnik, gospod Alfonz Korbun, nam je povedal, da je sliko, ki krasi glavni oltar, narisal leta 1682 graški slikar Hans Adam Weissenkircher. Po drugi svetovni vojni je bila dvakrat obnovljena in razstavljena v Narodni galeriji v Ljubljani. To zgodnjebaročno cerkev pa krasijo še trije oltarji, ki so bili nekoč prineseni iz nekega verjetno opuščene ženskega samostana. Dva baročna kipa z enega od oltarjev sta bila pred leti celo na razstavi našega baroka v Parizu in nato v Sarajevu.

Pred cerkvijo v Cezanjevcih stoji tristo let stara lipa. Nekoliko v stran so ostanki nekdanjega mogočnega gradu Branek. Danes je to običajna kmetija, ker je grad pogorel na silvestrovo 1925.

ZATEKANJE K NESMISELNIM VRAŽAM

Ljudstvo je bilo pred kugo nemočno. Zatekalo se je k nesmiselnim vražam in krščanski hudič se je zival v njegovi domišljiji, v kateri so bile žive še

Pred lepo baročno cerkvijo v Cezanjevcih raste tristo let stara lipa.

V SPOMIN NA STRAŠNO KUGO

NAD
LJUDI

poganske predstave, z besi in nečistimi silami barbarskih časov. Ljudje so bili v hudi stiski, saj so zaradi strahu pred okužbo celo matere zapuščale svoje bolne otroke. In trupla, ki so nepokopana ležala ob cestah, so še večala obupno grozo ljudi.

PROCESIJE
BIČARJEV

Po cestah trpeče Evrope so se v času kuge znašle dolge procesije verske ločine bičarjev. To so bili razmršeni, polnagi moški in ženske, ki so se javno bičali, hoteč se tako spokoriti za grehe človeštva. Pomagala niso ne zaklinjanja in ne blagoslovi. V zmedenih in prestrašenih ljudeh se je vedno bolj utrjevala misel, da so te strahote premissljena nakana samega hudiča.

Danes najdemo vzrok za hitro širjenje epidemij

Dragocena slika na glavnem oltarju cerkve v Cezanjevcih prikazuje kužna zavetnika sv. Roka in sv. Sebastijana.

dičem. Evropa je imela v tistih časih okoli sto milijonov prebivalcev in za kugo je umrlo petindvajset milijonov.

sekano človeško meso. Izginjali so popotniki, klateži, cigani ... S tem krvavim poslom so se ukvarjale v časih stiske cele razbojniške tolpe. Ljudje, ki so meso ku-

Detajl slike z glavnega oltarja cerkve v Cezanjevcih prikazuje v sredini, nad ležečima mrličema, graščino Branek.

v miših in podganah, ki žive po kanalih, kjer mrgoli nesnage, pa v bolhah in podobni golazni, ki je v srednjem veku ni primanjkovalo.

In kuge ni in ni bilo konec. Epidemiji kuge se je pridružila še epidemija bolnega duha. In kdo so krivci? Sumljive so postale družine, v katerih ni nihče umrl, in nesrečniki iz soseščine so v tem takoj videli zvezo s hu-

KUGI JE SLEDILA
STRAŠNA
LAKOTA

V srednjem veku je kugi vedno sledila strašna lakota. Ljudje so tavalili po poljih in grebli iz zemlje komaj uporabne rastline vseh mogočih rastlin. Jedli so travo in drevesno lubje. Ljudje so tavalili naokoli brez ciljno in se nazadnje zatekli k ljudožerstvu. Brezsrčneži so celo prodajali raz-

povali, so bili preveč izstradani, da bi si belili glave, kakšne barve, okusa in oblike je. In dogajalo se je, da so matere morale svoje komaj rojene otroke za lastno preživetje. Človek sam je postal v tistih časih demon.

Vedeti pa moramo, da je bila občutljivost srednjeveškega človeka precej otopela. Kruta in krvava dejanja v njem niso vedno zbužala odpora in groze do tega, kar bi se nam zdelo danes naravno.

Tekst in fotografije:
FRANČEK
ŠTEFANEK

»TO JE HUDIČEVO
DELO!« SO GOVORILI
OBUPANCI PO PRLEKIJI
PRED 350 LETI

Dobri človek Ivek

50-letni Ivan Vrhar iz Ljutomera, ki pa je bolj znan po ljubkovalnem imenu Ivek, se je rodil v gozdu. Kaj se je »zareka« (zaobljubil)?

Hiša, v kateri živi Ivek s svojo ženo Martino in hčerko Tinko, je na pobočju v bližini središča Ljutomera, imenovanem Ptujška cesta. Od tam, še zlasti pa če se povzpneš v nadstropje stavbe, je lep razgled po Lotmerku, kar so odkrili tudi že razni fotografi in snemalci. Ivek, ki tudi sam fotografira, je vesel, ko ga kdo pride obiskat, še posebno če mu z zanimanjem prisluhne, ko pripoveduje o svojem življenju. Ne moje ne tvoje, dragi bralec, ni bilo lahko, ampak lvekovsko je bilo še posebno težko. Ker pa tako vendarle ne more vseskozi biti, je tudi njemu tu in tam posijalo sonce.

DALEČ MI SEŽE SOLZNO OKO

Vsega tega, kar je bil doživel, je za debelo knjigo. Morda jo bo celo kdaj napisal? Kdo bi vedel? Za zdaj je svojo težjo (pastirsko) stran življenja strnil v nekaj še ne ravno izpiljenih verzov: Daleč mi seže solzno oko, / moje življenje je grenko bilo: / petnajst let pastir sem bil; / kot človek na svetu sam živel. // Na svetu živel, / brez mame trpel, / pri tuji hiši molče stal. // Naj sonce sije na moje srce, / naj brata posije, / na moje solze. // Rad pogledal bi ata, / sestro, brata, / domek vi videl, / ki ga nikdar ne bom. // Lepi so časi vsakega fanta, / moje veselje pa je bilo v hlevu pri živinici. / Živel, živel, brez mame trpel / pri hiši tuji molče sem stal.

Ivek se je rodil 1. julija 1946. leta v nekem gozdu v bližini Osijeka. Mati iz naših krajev ga je bila tam pustila in gozdni delavci, ki so ga našli, so ga odpeljali v samski dom, kjer ga je prevzel dedek Štefan, ki pa ni imel ravno delovnih navad in je tudi beračil. Ivek, star pet let, je z njim (kdo ve, koliko dni) potoval v naše kraje. Revček je bil star komajda pet let in šel je

Ivan Vrhar, ljutomerski Ivek, je velik ljubitelj narave (in narava je širši pojem!), deloval je v športu in rekreaciji in od tam je tudi največ od te množice pokalov in priznanj. – Fotografija: Š. L. S.

za pastirja. Krave je pasel na kmetijah v Mekotnjaku, Pršetincih, Spodnjem Krapju in na Cvenu. Dvajset let je imel, ko je še pasel živino. Potem pa si je le našel zaposlitev zunaj kmetijstva: v ljutomerskem Tehnostroju. Delal je le krajši čas, kajti za dve leti je bilo treba k vojakom v Niš in Negotin. Srečno se je vrnil in spet začel delo v prvotnem podjetju. Poročil se je in bil vesel, ko so ga dali na sam vrh seznama možnih dobitnikov stanovanja. Pa so si »premisslili« in ga dali drugemu mlademu zakoncu.

O ČEM SE JE BIL »ZAREKA«?

Nekoč se je Ivek »zareka«, da ne bo nikoli več pastir ne delavec, od katerega bi imeh korist drugi, ampak bo delal zase. Po osmih letih dela v Tehnostroju si je sposodil denar, kupil traktor in bil štiri leta obrtnik – »traktorprevoznik«. Slabo je zaslužil in srečen je bil, ko se je spet redno zaposlil, tedaj pri Telesnokulturni skupnosti Ljutomer. Delal je šest let, zadanjih trinajst let pa je v delovnem razmerju pri KS Ljutomer kot delavec pri vzdrževanju zelenic in parkov. Ima 31 let delovne dobe. Ivek je dober človek. Dobro pozna Lotmerčane in okoličane, tudi stisko onemoglih ljudi in marsikatero obišče, mu kaj postori v gospodinjstvu ali okrog hiše. Svočas se je celo odločil, da bo preživljal starejšo gospo, ki ni imela potomcev. Ta mu je potem poklonila staro hišo, ki jo je pozneje porušil in dal zgraditi novo.

»Po osemnajstih letih mi je žena rodila sina. Oh, kaka sreča v novi hiši. Žal pa je po štirih mesecih umrl in to me je tako močno prizadelo, da sem prodal

Mar ima pokojni Ivan
Kramberger posnemovalca

tisto nesrečno hišo in kupil tole na Ptujski cesti,« je razkril svojo bolečino in posledično odločitev.

TAM SO ROŽE,
TAM SO PTIČKI ...

»Tu so rože, / tu so ptički, / tu pošteni smo doma! / Vsak, ki ljubi to naravo, / naj pošteno z njo ravna!« To so verzi, ki jih bo na spomlad zapisal na izvesek pred hišo. Mislim, da je s temi rimami prav zadel svoje bivanje.

Rože. Zdaj, pozimi, so vrtnice seveda pod snegom, v notranjosti velike hiše pa jih je veliko. Ptički. Iveku in njegovi družini »popevajo«: brinovke, kosi, liščki, ščinkovci, čički, grilčki, osem vrst seničk, vrabčki, zelenci, pinože, brezovčki, kalinčki, toščice ... Kakih trideset vrst ptičev žvrgoli tam naokoli. Pri njem so tudi zato, ker ima na drvesih ducat krmilnic, ki jih nenehno zalaga s hrano; poleti, ko si ptički praviloma sami najdejo hrano, pa ima zanje urejene gnezdinice. Torej velik ljubitelj ptičev. Je, razumljivo, član društva za opazovanje in proučevanje ptic iz Ljubljane. Narava. Hudo narobe bi bilo, ko bi Ivek ne imel urejene okolice družinske hiše, saj je navezadnje specialist za to. Živi v neke vrste domačijem parku. Kako je to videti v poletnih mesecih, mi je pokazal na fotografiji. Pa to je raj ali po domače paradiž. Čez nekaj mesecev, ko bo vse cvetelo, si ga bom ogledal »v živo«, sem sklenil. Bom dobrodošel gost kot vsi drugi, ki se oglasijo pri njem.

PO STRMIH STOPNICAH

Nekateri si pridejo ogledat njegove pokale in druga priznanja. Tudi sam jih nisem spregledal, ko sem se povzpnil po strmih stopnicah na podstreho, ko pa jih je toliko.

»So posledica mojega 27-letnega dela v nogometu, sodelovanja na razstavah golobov, nekaj pa sem jih dobil tudi kot priznanje za moje pohode,« je povedal.

Spomnil sem se, da sem za Iveka nekoč že slišal, tudi prebral notico. Oh, pa to je tisti zanesenjak in odpornež, ki je nekoč v desetih dneh prehodil 600 kilometrov med Ljutomerom in Splitom in tako prišel na mediteranske igre; Ivek, ki je v osmih dneh prepešal 500 kilometrov med Ljutomerom in Beogradom; »planinec«, ki je 14 dni hodil po planinski transverzali Pohorje-Savinjske-Kamniške in Julijske Alpe ... Tisti, ki je v počastitev menda devetega kongresa ZSS tekel iz Ljutomera v Ormož, na Ptuj pa okrog Maribora, potem v Lenart, Gornjo Radgono in nazaj v prleško metropolo. Vse to v enem dnevu: od 5. do 23. ure. Osemnajst ur je imel »pot pod nogami«. In ni omagal. Za to je bil motiviran. Tudi izurjen. Nekaj še iz svoje zgodnje mladosti, ko je z dedkom dvakrat prepešal razdaljo med Osijekom in Prlekijo (takrat naj bi se tudi obvezal, da bo hodil na pohode), napore pa je premagoval še zato, ker je pred daljšimi turami pridno vadil. Pokali in priznanja s tekmovalni, pohodov, razstav, sodelovanja v domačem nogometu ... pa so kar prihajali. So v omari in na njej in nihče, kdor se povzpne po strmih stopnicah na podstreho (to je tudi napor), jih ne spregleda.

DOBRI ČLOVEK IVEK IZ
»LOTMERKA«?

Vsekakor. Sam o svojih človekoljubnih dejanjih ni hotel veliko govoriti, čeprav ne mine dan, ko ne bi naredil česa dobrega tudi zunaj svoje službe in družine. Tudi to je dobro, ko je komu, ki je neboljen, odmetal sneg, naredil pot. Dobro je, ker se ni izneveril svojemu slepemu ribiškemu prijatelju z Mote in drugim, potrebnim pomoči. Vselej najde lepo besede in tudi – kar je tudi dobro! – hitro se vključi v šaljivi pogovor. ŠTEFAN L. SOBOČAN

NAMENJAMO BRALCEM PÉNA

TO POLOVICO STRANI ODSLEJ

Koliko zanimivih stvari se dogaja v naši pokrajini in za katere smo prikrajšani, ker jih nihče ne poslika, ne zabeleži ali kakorkoli drugače poskrbi, da bi zanje zvedel kdo z drugega konca ulice, iz drugega kraja ali nemara z druge strani Mure.

Pa ne mislite, da morajo biti ti dogodki kaj posebno velikega ali pretresljivega! Kje pa! Morda je to lovec, ki je ustrelil jerebico ali zajca. Morda je to psička, ki je spravila na svet devet mladičev. Morda je to zanimiva maska ali skupina mask s pustovanja. Morda je to fantovščina, lovski krst (že drugič lovci, ampak povsem naključno!), kakšno zimsko ali drugo opravilo, gasilske vaje, prostovoljno delo, obisk, vesel ali zabaven dogodek, kaj novega ali nekaj, na kar bi treba bilo opozoriti ali povedati in pokazati tudi drugim. Če je res zanimivo, je to lahko tudi starejšega datuma. No, mislimo, da se razumemo. Pomembno je, da k fotografiji priložite kratek zapis: recimo, kdo je na fotografiji, kje in kdaj je bila posneta, kdo jo je posnel in še kaj, kar bo po vašem mnenju zanimalo tudi druge bralce. Če bo prispevek humorno obarvan, tudi ne bo slabo. Pri Pénu obljubljam, da bomo vaš prispevek ustrezno nagradili. Sodelujejo vsi od osnovnošolcev do upokoencev, moški in ženske.

Velja? Velja!

Torej, veselo na delo! Vaše prispevke pričakujemo najpozneje do 20. v vsakem mesecu.

ZIMSKE RADOSTI

KOLINE

Pa smo ga, prasca, z vsemi močmi zvelkli iz hleva. Bila je trda zima, tista zima, ko v lesu poka mráz in se na vejah zbira led, da močno, nepremagljivo drevo premagamo z bolečim krikom pada. Kot si padel tudi ti, prasce, čeprav te nismo zlahka spravili pod nož, čeprav se je kričanje slišalo na drugo stran vaškega brega. Si se nam smilil? Bržčas že. Pravzaprav pa smo ti bili predvsem hvaležni, da si dal svoje življenje za nas, kakor je zapisano v *Zakonu narave*, da nič, kar je namenjeno izgubi, ne sme v izgubo, da mrtvo v živem večno traja.

Pa smo ga, prasca, zvrnili na *tragle* in ga ponesli do čolna in ga oparili in umili do *obisti* v žareči vodi krsta v meso, temelj našega življenja. In včasih smo ga odrli in ga razpeli na vislice. Čeprav je iz snega v nas zrla njegova glava, skrčena v zadnji krik bolečine. Oblačila njegovega telesa smo si razdelili v živež. Zakaj mi smo tisti, ki nam je Oče zapovedal: »Poimenuj stvari, da bodo v tvoji lasti, in jim boš gospodoval.« In smo ga, prasca, poimenovali meso in hrana.

Smo bili brezbožni, da te smemo razstaviti pred očmi sveta? Smo stkani iz teme, da te moremo oskruniti in v razgaljenosti do skritega bistva osramotiti? Kakor je govoril Oče: »Kri ni od tega sveta. Kri je dih življenja. Kri je senca mene. V drobovju sem naseljen med časom spanja. V žolču so shranjeni vrči moje brbotave jeze. Zato ne uživaj ne krvi ne drobovja ne žolča drugega, da me ne oskruniš. Zakaj zunanje pripada zemlji, v notranjem prebivam jaz.« Vzeli smo te vase, meso in kri, dih življenja in adrenalinske sledi poslednjega krika, moč in hrana našega življenja, da smo v temini zemlje prižgali luč samotne vednosti.

Robert Titan - Felix

V šolo, posebno osnovno, sem rada hodila. Že v začetku avgusta je bilo treba kupiti knjige in zvezke, jih skrbno oviti v moder ovojni papir, napisati na nalepke predmet in svoje ime. To opravilo pa mi kljub vsemu ni vzelo dosti časa, tako da je bilo vendarle treba še malo počakati, da mine preostanek poletja in pridejo tisti blagi septembrski dnevi, ko se v rosnih jutrih po drevesih svetlikajo dolge niti babjega leta, znanihke zgodnje jeseni in zame tudi začetka šolskega leta, ko bomo spet lahko sedeli v nizkih, popraskanih in obtočeni klopeh z luknjami za črnilnike in bo nad vsem vel še tisti posebni duh, ki ga ne moreš imenovati drugače kakor duh po šoli.

Prva tri leta so nas učile prijazne tovarišice, v četrtem razredu pa nas je prevzel tovariš Erniša, kar nas je spravilo v precejšnje razburjenje, saj je bil znan po svoji strogosti in nepopustljivosti. Pozneje smo sicer ugotovili, da nas je imel rad, strogo in pošteno, kakor nas ne bo imel, vsaj v šoli, pozneje nihče več. Takrat mu je bilo verjetno kakšnih petdeset let, nam se je zdel še starejši s svojimi gubami, zagorelim obrazom in košatimi obrvmi nad resnimi očmi. Vedno se je vozil z ogromnim starim kolesom in tako predstavljal značilno podobo malomestnih ulic našega otroštva. Učil nas je vse predmete, posebno strog in zahteven pa je bil pri zgodovini in zemljepisu. Poleg table je na stojalu visel velik zemljevid Jugoslavije in na njem je bilo treba najti domala vsak kraj in še povedati, kaj da se tam izdeluje, prideluje ali kako drugače ustvarja. Zaradi tako visokih zahtev sva se z omamo doma morali kar veliko učiti. Potisnila sem ji v roke zvezek ali knjigo, da je lahko od besede do besede preverjala, ali govorim prav. Kajti če si prišel pred tablo in se je potovanje po zemljevidu kje zataknilo, si jih dobil z metrom, kamor je padlo. Nam se to ni zdelo nič čudnega. Nevednež je preprosto potegnil glavo med ramena in počakal, da nadloga mine. To so bili še časi palic, pack, hrušk, oslovskih klopi in stanja v kotu. To zadnje je bilo skoraj najhujše, ker si bil najbolj na očeh. Če si sedel v oslovski klopi, ki je bila zadaj, so se sošolci morali ozirati,

Morala mi je pisati opravičila, in ker slovenščine ni obvladala dovolj dobro, so bila včasih kaj čudna. Bila so kratka; da se reši okolišanja in izbiranja besed, si je sestavila opravičilni vzorec, po katerem sem po v vrsti zbolevala za glavobolom, zobobolom, grlobolom in uhubolom.

Nekoč pa, ko je eden od mojih -bolov trajal že dalj časa, je naš tovariš prišel pogledat, kako je z mano, ne da bi slutil, kako bo njegov obisk pri naših ženskah povzročil nepopisno zadrego. Bili smo namreč siromaki, bivši ljudje, ki niso umevali krutega boja za obstanek v novih časih. Res da je bilo ta čas težko za vse, ne samo za bivše ljudi, za nas pa vendarle še malo težje. Takrat tega sicer nisem občutila kaj posebno, razen da me je bilo sram govoriti madžarsko in sem čutila nelagodje zaradi svojega imena, šele pozneje sem dojela, kako je novi čas skrhal naše ženske, omamo, mamo in teto Anuš. Živeli smo torej skromno in nevidno, kar se je le dalo, obiske smo imeli le redko, in to večinoma ob nedeljah, zato med tednom nismo bili pripravljene na tovrstna presenečenja in nismo imeli doma nič obiskovalnega, ne kave ne alkohola, ničesar. V tej zadregi smo posadili tovariša za mizo v naši »boljši« mahagonijevi sobi. Nič hudega sluteč je spokojno sedel in se pogovarjal, medtem ko je mama mrzlično iskala, kaj naj mu ponudi. Nihče se ni spomnil čaja, verjetno zato ne, ker človeku ne moreš ponuditi samo čaja. Potem pa je v nenadnem navdihu vtila moj sirup za kašelj v vinskirodečo kristalno steklenico, priložila čašo in vse skupaj na pladnju prinesla v sobo - malo likerja, gospod učitelj. Popil je dva kozarčka in zatrdil, da je dober. Pridružil se mu ni nihče, pa saj je znano, da ženske ne pijejo alkohola, in čast je bila rešena. Kmalu po tistem sem se vrnila v šolo in kot smo se že prej naučili, je po zimi prišla pomlad, po pomladi pa začetek poletja in počitnic, katerih sem se ravno tako veselila kot začetka pouka. Motivi letnih časov na platnicah Pionirja so naznanjali, da se šolsko leto nezadržno bliža svojemu koncu. Po vrtovih so se že razcvetali tisti drobni dišeči beli in rožnati nageljčki, ki smo

Bea Baboš - Logar

Poslavljam se od vas, dragi tovariš

da bi se ti lahko pačili, kar seveda ni bilo dovoljeno. Če si pa stal v kotu, je lahko vsak videl tvoj zadrego, ki ti je žarela s hrbta, na katerem si čutil oči svojih sošolcev. Posebno za deklice je bilo to zelo nerodno, a treba je priznati, da jih je kaj takega res redko zadelo. Fantom pa ni bilo dosti mar, delali so se junake in se kremžili proti razredu, ko so mislili, da jih učitelj ne vidi.

Poleg teh že utečenih in uveljavljenih kazni je imel naš tovariš tudi navado, da se je kadarkoli z dvignjenim metrom zagnal po razredu, da ga spusti na tega ali onega grešnika in mu da čutiti njegov odlični vzgojni vpliv. Ta vpliv sem nekega dne občutila tudi jaz, tovarišu se je namreč zadelo, da zamišljeno gledam skozi okno in da ga ne poslušam. Kakšnih posebnih bolečin pa mi ni povzročilo, tisti dan smo sedeli v zimskih plaščih in smo bili zaščiteni tako pred mrazom kot pred metrom.

Prav gotovo pa bi našemu učitelju naredili veliko krivico, če bi omenjali samo njegove tovrstne vzgojne prijeme. V resnici je bil dober in požrtvovalen učitelj, pri katerem smo se naučili res veliko, več kot bi kdo pričakoval od naših takratnih sposobnosti dojetanja. Skrbel pa je za nas tudi drugače, zanimalo ga je, kako živimo, kakšne so naše družinske razmere. Nekoč ga je zaskrbelo tudi zame, bila sem preveč suha in zaradi tega videti bolehná. Rekel mi je, naj stara mama pride v šolo, ne da bi povedal, zakaj jo kliče. Ko je prišla domov, je bila vsa razburjena in užaljena, tovariš ji je namreč očital, da mi doma ne dajejo dovolj jesti in da iz tega izvira moj klavni videz. Komaj ga je prepričala, da jaz pač nočem jesti in da je moj videz tašen samo zato, ker sem take »sorte«, sicer pa se trudijo okoli mene, kolikor morejo. Res pa je bilo, da sem bila zlasti pozimi velikokrat bolna, in to je, če mama ni bilo doma, spet vzpostavljalo stike med omamo in tovarišem.

jih tako radi nosili v šolo in jih pozneje poimenovali »v imenu celega razreda«. To cvetenje in dišanje nas je vedno odločneje opozarjalo, da končujemo četrti razred osnovne šole in da bomo jeseni že gimnazijci. Da bi bil moj izkaz čim lepši, mi je tovariš Erniša pri učiteljici ročnega dela izposloval petico, čeprav je bil moj šal, ki sem ga pletla skoraj celo leto, takšne kakovosti, da je omama z njim zatesnila okno v spalnici, saj je bila tudi naša hiša bivša in je povsod vleklo.

Prišel je zadnji dan pouka in obstopili smo našega tovariša, da bi mu primerno izkazali svojo hvaležnost. Poslovilne besede so bile moje in seveda že vnaprej pripravljene. Dolgo sem se jezila nad svojim govorom, ker nisem vedela, kako naj ga napišem, vse se mi je zdelo preveč okorno in vsakdanje, končno pa se ga je lotila mama in ga uredila, da je bilo prav. Poslavljam se od vas, dragi tovariš, je zapisala na začetku, to je edino, česar se še spominjam, tistega dragi se nisem domislila jaz. S tem svojim -maminim govorom, ki sem se ga naučila na pamet, s šopkom drobnih blelih vrtnic in nečim kristalnim, zavitim v papir, sem torej stopila predenj. Govorila sem zbrano in natančno, bolj v strahu, da se ne zmotim ali česa ne izpustim, kot v skrbi za čustva, ki jih je izrekal. A našemu tovarišu so se na koncu orosile oči, mogoče ga otroci doslej še niso imenovali dragi ali pa so bile mamine začimbe v mojem govoru tako močne, objel me je in rekel, veš kaj boš ti, ti boš svetovna književnica.

Kot pa že vemo, gre življenje velikokrat tudi drugače, kot so predvidevali naši učitelji. Nisem postala svetovna književnica, a kjerkoli že se zdaj vozi tovariš Erniša s svojim kolesom, naj ve, da sem mu hvaležna zaradi njegovega zaupanja, čeprav mi je tudi nerodno, da ga nisem mogla uresničiti in da lahko »v zakladnico svetovne književnosti« prispevam le ta skromni zapis.

Pen je kratko rečeno, Vestnikova mesečna priloga in ima tudi sicer zvezo z naravnim mesečnim ciklusom. Ustanovljen je bil, da bi, v skladu z imenom in asociacijami, učinkoval kot časopisni pen (tlačil) in penetrantnej (prodiralca) ter bil poln fotografij, kakor se za tabloid spodobi. Izdaja ga Polje in je inormiranje. Odgovorni urednik matičnega časopisa je Janko Votek, uredniki Pena so Iljojan Pecelj, Jože Rituper in Irma Benko. Oblikuje ga Andre Gontar, za fotografije skrbi Nataša Julinov in Jure Zauneker, lektorira Nevenka Emri. Računalniško ga oblikuje Robert J. Kovac. Za Pen ni posebne naročnine!

Pen

ITALIJANSKA KRIŽANKA

NAVODILO: V lik razporedite 24 črnih polj. Številke v oklepaju pomenijo število črnih polj v določeni vrstici oziroma stolpcu.

VODORAVNO:

1. slovenski politik, predsednik DZ (0)
2. višji toni, ki zvenijo hkrati z osnovnim in določajo njegovo zvočno barvno (0)
3. nemški kipar in grafik (Ewald, 1887-1965) - Ivan Lotrič - enota za merjenje jalove moči el. toka (2)
4. mlečni izdelek - urednik na POP TV Grah - Aristotel (2)
5. orientalsko barvilo za lase - fevdalna posest v turškem cesarstvu - stopnja vojaške nadrejenosti (2)
6. Ivo Frangež - zgod. pokrajina na Letonskem (5)
7. škodljiv, podgani podoben glodalec - italijansko moško ime (2)
8. reka v Beninu, Afrika - debela palica - Varnostni svet
9. vsako od semen v klasu - omikan človek (1)
10. veznik - glagolnik od ropotati - Talisova oranžada (3)
11. cigaretni ogorek - ptičja krma - kar se zbere (2)
12. finski arhitekt (1910-1961) (1)
13. okrasna sponka na kravati (1)

	A	B	C	Č	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

NAVPIČNO:

- odprt voziček za prevoz izkopane rude (0)
 - francoski pisatelj (Henri, 1886-1914) (0)
 - mesto na jugu Slovaške - ameriški pisatelj Deighton - ožina na Malaki (2)
 - kostumografinja Vogelnic - težko kaznivo dejanje - Oleg Vidov (4)
 - žanr - helij - medmet, ki izraža začudenje (2)
 - nauk o pesništvu - zdravilo, ki vsebuje opij (1)
 - Otis Thorpe - največja reka v vzhodni Sibiriji - namiznoteniški trener iz Murske Sobote (Miran) (2)
 - najeti kmetijski delavec - vrsta brenkala (1)
 - hokejsko moštvo iz Edmontona (Kanada) v NHL - Oskar Kogoj - enaka vokala (3)
 - Blyth Tait - zidarska žlica - Zbor narodne garde (4)
 - slovenski pisatelj (Anton, 1887-1951) - švedski kemik (Alfred, 1833-1896) (1)
 - jezero na severu Finske - zver (1)
 - mesto v Mandžuriji, Kitajska - ameriško filmsko priznanje (3)
- Avtor: Štefan Hajdinjak

IZID ŽREBANJA PRAVILNIH REŠITEV PENOVENA GRADNE KRIŽANKE

Do 15. januarja je prispelo natanko 115 rešenih križank. Reševalcem križanke je bila sreča naklonjena takole:

- 2 vozovnici za Vestnikov vlak prejme MATEVŽ HERZOG, 9261 Cankova 53c,
- 5 vstopnic za Radenski termalni center prejme JURE SEP, Moravske gorice 85, 9226 Moravske Toplice,

- 2 vstopnici za koncert Zaigramo in zapojmo po domače prejme KLAUDIJA HALOŽAN, Porabska 6, 9252, Radenci,
- Na valentinovo bomo presenetili ANDREJA SLAMARJA, 9264 Grad,
- DARJA VUČKO pa lahko izbira: ali bo povabila Penovo trojko kam na kavo ali ji bomo poslali 20 dag kave (se bomo že dogovorili!). Seveda nagrajencem iskreno čestitamo in jim obenem sporočamo, da bodo nagrade prejeli po pošti.

Od 30. januarja do 27. februarja

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

OVEN

(21. III. - 20. IV.)

Sredi meseca se bo vaše življenje začelo vrteti okrog drugih, kar vam ne bo všeč, ker bodo vplivali na vaše odločitve. Če se boste znali temu pravočasno upreti, imate v tretji dekadi velike možnosti. Položaji vaših osebnih planetov vam bodo omogočili, da nekomu predstavite svoje ideje, ki jih bo sprejel, vam pa bo to prineslo korist.

BIK

(21. IV. - 21. V.)

Proti koncu meseca se boste s tistimi, s katerimi živite, precej prepirali, morebiti se bodo prepiri prenesli v naslednji mesec. Resno razmislite, kdo ima prav in kdo je kriv. Tisto, kar čutite in doživljate, radi pripovedujete drugim. Saj ni nič hudega, le majhno samocenzuro uvedite. Mesec, ki je pred vami, dopušča sproščenost, zato se zabavajte, flirtajte, morda se boste celo na novo zaljubili.

DVOJČKA

(22. V. - 21. VI.)

Pred vami je dober čas za učenje, za potovanje in spoznavanje novih ljudi. Manj pričakujte na finančnem področju. Tudi čas za nekatere spremembe je primeren. V nekem prepiru boste prepričljivi in dokazali svoj prav. V vašem prostoru manjka cvetje ali sobne rastline. Če jih imate, jih nepravilno zalivate. To pomanjkljivost odpravite, ker gre za pomembno zadevo.

RAK

(22. VI. - 22. VII.)

V začetku meseca ohranite trdne živce in psihično stabilnost. Neka oseba vam bo prinesla zanimivo sporočilo. Če je enakega spola kot vi, sporočilo dobro proučite, če ga prinese oseba nasprotnega spola, ga lahko mirne duše pozabite. Pazite na obutev, tam nekaj ni dobro. Vaše telo potrebuje malo več vitaminov. Dnevi okrog 20. v mesecu bodo pomembni za ljubezenske zadeve.

LEV

(23. VII. - 22. VIII.)

Pravico imate, da ste na nekoga jezni. Z resnim delom lahko v obdobju, ki je pred vami, nadomestite zamujeno. Oseba, ki se vas izogiba, nima dobrih namenov, vendar ne iščite priložnosti, da bi jo srečali in razčistili. O vaših uspehih ne razlagajte veliko naokrog in tudi o finančnih težavah ne. Prijatelj bo dokazal, da je res prijatelj.

DEVICA

(23. VIII. - 22. IX.)

V vašem ljubezenskem življenju, kot da vlada zatišje. Nekaj bo treba ukreniti. Ne samo ta mesec, vse leto, ki je pred vami, je pomembno za vašo kariero in kar je najpomembnejše: imate možnost, da vplivate pozitivno. Na delo! V drugi polovici meseca lahko razmišljate o naložbah. Pri hrani ne pretiravajte.

TEHTNICA

(23. IX. - 22. X.)

Mogoče je, da se ne boste počutili najbolje, vendar ne bo šlo za kakšno trdovratnejšo bolezen. Mogoče, da boste v službi (v šoli) naleteli na težave, vendar jih s prizadetim delom lahko odpravite. Z osebo, s katero se ne srečujete veliko, ste jo pa v enem dnevu srečali dvakrat, vzpostavite stik. Izvedeli boste nekaj pomembnega.

ŠKORPIJON

(23. X. - 21. XI.)

Nekdo, s katerim tekmujete, ima pokazati več kot vi. Zaradi tega boste imeli kar nekaj napetih trenutkov. V zadnji tretjini meseca se bodo stvari uredile, če jih ne boste prepustili same sebi. Dan za novo ljubezen je torek ali sredo, za prijatelje petek. Kar nekaj pomembnih odločitev morate sprejeti, zato ne odlašajte z opravili, ki so vezana na te odločitve.

STRELEC

(22. XI. - 21. XII.)

Preveč ste se navezali na neko osebo, zato zanemarjate odnose z drugimi. Včasih ste prepričani, da sami najbolje veste, vendar prihaja čas, ko boste morali poslušati nasvet. Finančno se bodo stvari popravile, pri zdravju manjše težave. Ob prvi duševni stiski ne hodite nikamor. Preberite knjigo, težave bodo izginile, pa še močnejši boste.

KOZOROG

(22. XII. - 20. I.)

Malo več časa posvetite sebi in ljudem, ki vas imajo radi. V službi je pomembno, da končate stvari, ki ste jih začeli. Novih poslov ne začenjajte. Če je kdo proti vam, naj vas ne vznemirja, več je tistih, ki so za vas. Pri oblačenju bolje pazite na barvne kombinacije. Če boste šli v kino sredi meseca, se bo nekaj spremenilo.

VODNAR

(21. I. - 19. II.)

V prvi polovici meseca boste preživeli kar nekaj lepih trenutkov, ki se bodo kaj kmalu spremenili v težko fazo, ki jo označujejo skrbi in bolečine. Takrat iščite podporo doma in ne pri prijateljih ali v službi. Včasih ste preveč radodarni, lahko ste tudi manj, učinki bodo isti. Na neki način bo treba razgibati telo. Ob pospravljanju predalov boste našli nekaj pomembnega.

RIBI

(20. II. - 20. III.)

Napeti boste in zaletavi, zato boste hoteli priti s čim manj truda do boljših rezultatov. Sami veste, da to ne gre, zato takrat uberite drugo pot. V drugi dekadi so mogoče profesionalne poškodbe, v tretji finančno izboljšanje in sprememba v službi. Včasih sami sebe obremenjujete s problemi, ki jih v bistvu ni, kar ugotovite šele takrat, ko se pojavijo pravi. Sami si polepšajte življenje.

Kaže, da se je Sylvester Stallone odločil za mirnejše življenje. Na to je najverjetneje vplivalo lansko leto, ki zanj ni bilo bogve kako spodbudno. Najprej se je poškodoval med snemanjem filma (tudi najbolj nevarne prizore je hotel posneti brez dvojnikov), potem je zbolel na srcu, in kot da bi se vse zarotilo proti njemu, so lani rojeno hčerko Sophio Rose operirali na srcu. Trenutno je družina na Karibih. Tu je tudi dozorel dokončen sklep: družina se bo iz Amerike preselila v London, saj se v svoji vili v Miami ne počuti več varno in nasploh zato, ker je v Ameriki preveč nasilja.

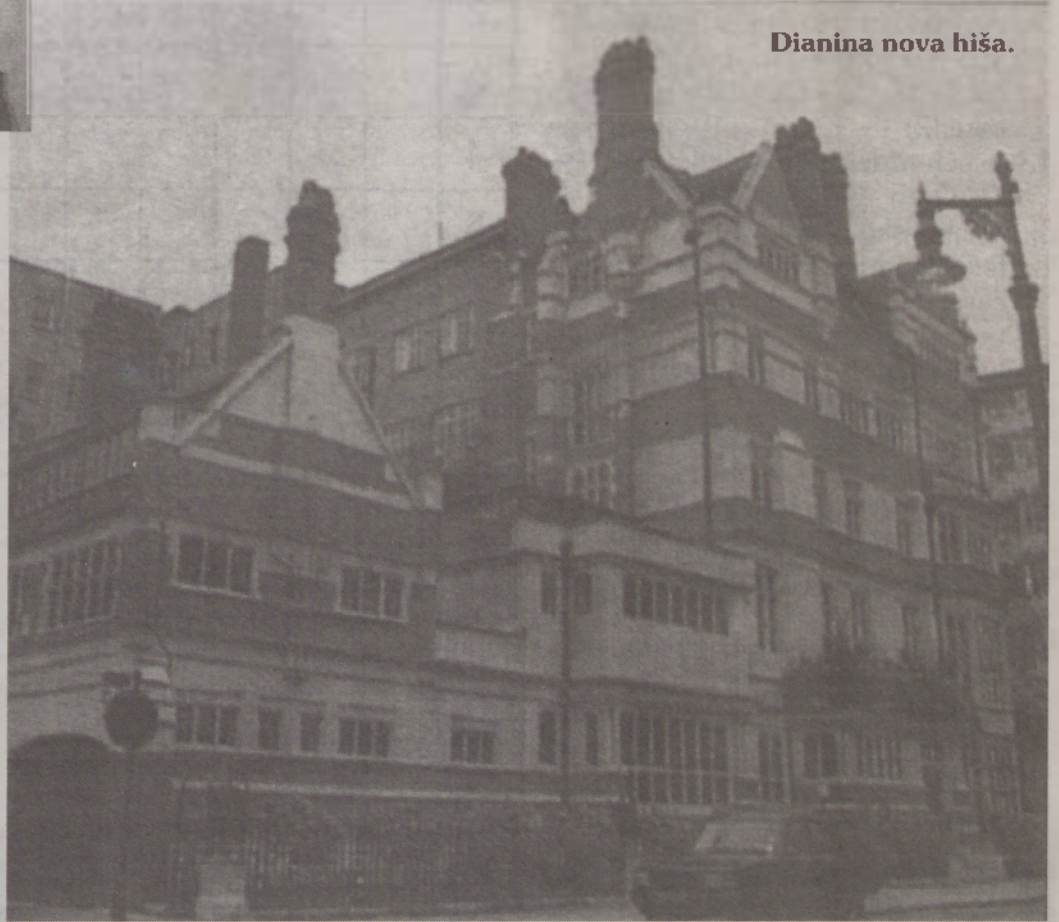

Princesa Diana je zaljubljena in tega ne skriva več. Še nedolgo od tega so prikazali tajno posnet film, v katerem se je Diana ljubila s svojim varnostnikom. Dokazano je bilo, da je bil film ponaredek. Zdaj pa se že ve, kdo je Dianina ljubezen. To je Eric Washtmeister, sin nekdanjega švedskega ambasadorja v Ameriki, sicer pa bankir in znani plejboj. Spoznala sta se leta 1980 na neki zabavi v Švici, vendar se je kmalu zatem Diana srečala s princem Charlesom ... Kje živi nova Dianina ljubezen, ne vemo, lahko pa si ogledate nov skromen domek, ki si ga je Diana kupila z denarjem, ki ga je dobila ob ločitvi od Charlesa.

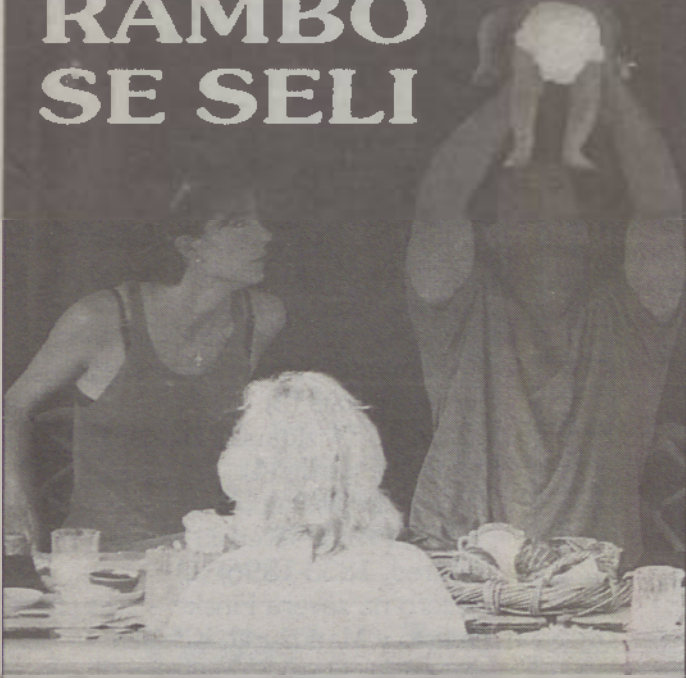
PRINCESA DIANA

nova stara ljubezen

Dianina nova hiša.

RAMBO SE SELI

Srečni očka. Ko je zvedel, da ima hčerka srčno bolezen, se je doma vrgel na posteljo in zajokal.

Ločitev pri Kennedyjevih

Pred štirimi meseci – rekli so, da je bila sanjska poroka – sta se vzela in si obljubila večno zvestobo in ljubezen do groba. Morala je biti velika ljubezen, saj sta pet let hodila skupaj, preden sta se poročila. Zdaj je zakon 36-letnega sina nekdanjega ameriškega predsednika in 30-letne slikarke Carolyn Bessette pri koncu. Za revijo Playboy je povedal: »Moj denar je trošila kot bi ga metala skozi okno, kuhati ne zna, pa še zapustila se je. Rada bi živela na veliki nogi, ne da bi za to kaj storila.« Tudi Carolyn za svojega Johna ne najde lepih besed, med drugim tudi to, da rad gleda za drugimi krili. Kakorkoli že, šla bosta narazen in vse kaže, da bo to JFK jr. stalo 16 milijonov dolarjev.

Mladoporočenca pred 4 meseci in

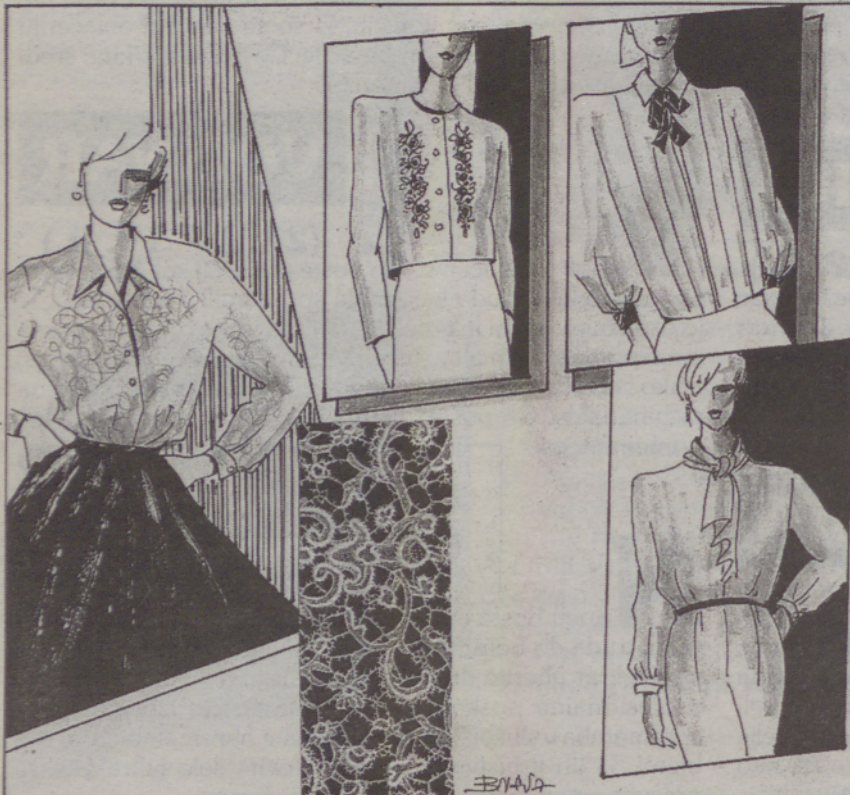
... januarja v New Yorku pred bančnim avtomatom. Carolyn mu kaže hrbet in naveličano zre po ulici.

ŠEF MERCEDESA BO MORAL ODITI

Neverjetne so usode poslovnežev. Ameriška revija Bussines Week je Helmuta Wernerja, 60, šefa firme Mercedes, razglasila za najboljšega menedžerja na svetu v letu 1996. Pomembno je znižal stroške proizvodnje, vpeljal nove trge in dal vozilu Merces »seksi imidž«, se je glasila obrazložitev razglasitve. Ampak vse to mu v službi nič ne pomaga. Njegovi predstojniki v firmi Deimler v Stuttgartu, predvsem glavni Jürgen Schrempp, 52, mislijo drugače. V vodstveni strukturi koncerna zanj niso našli mesta, tako se bo moral, kljub pogodbi, ki bi se iztekla šele ob koncu desetletja, posloviti. No, lačen verjetno ne bo, saj se mu obeta podobno mesto pri VW-ju.

MODA a la BREDA

»MODA DNEVI SO ZA NAMI, TODA UREJENOST IN IZBRANOST OBLAČILA SPADA TUDI V PREPROSTI, VEŠIH KAR TUROBEN VSAKDAN.
MORDA JE DLUŽA TIŠTA, KI LAHKO PRAV PRIJETNO OSVEŽI NAŠO GARDEROBO.
-NAY BO IZ NARAVNIH VLAKEN, MORDA IZVEZENA, MORDA POPESTRENA ŽEJPKO, ALI POIŠEM PREPOSTA IN Z MALO VEČJIM DRETNIKOTI. LAHKO JE BELA ALI V BARVI SNETANE, TAKŠNA NAY BO BOTOVDO PRIŠLA PRAV OB KAKRŠNI KOLI PRILOZPOTI.
MORDA NE BO ODVEČ, ČE PONOVIHO: SVILENO BLUŽO NEŽNO OPEREMO V HLAČNI VODI, KI SMO JI DODALI BLAŽI DETERGENT. LAHKO TUDI ŠAMPON ZA LASE. BREZ OŽEMANJA JO OBESIMO IN JI NA NOTRANJI STRANI POLIKAMO.

TUDI VAN DAMME ...

Nič ni pomagalo. Če je hotel ohraniti zakon in kariero, se je moral odločiti. Zdaj je znani igralec v rehabilitacijskem centru v Los Angelesu, kjer se poskuša odvaditi uživanja kokaina. Pravijo, da je tam discipliniran in da ima voljo, da bo začel znova. Pri tem mu pomaga tudi soproga, ki ga z njunim enoletnim sinčkom redno obiskuje.

Vročé,

bolj
vroče

Simona Vodopivec je med

nunami

Da ne bo pomote, Simona nastopa v musiclu z naslovom Nune, ki si ga lahko ogledate v ljubljanski Drami. Drugače pa že kar nekaj časa govori o tem, da bo končno izdala še kakšno kaseto. Letos naj bi se to vsekakor zgodilo, poleg tega pa bo skušala posneti tudi videospot.

Vloga nune ji je pravzaprav že zrasla na kožo, saj se v njej ne predstavlja prvič. V šentjacobskem gledališču je prav tako igrala nuno v musiclu Nunsens, potem pa še v kabaretu, ki ga je napisal Tof, z naslovom Ne streljajte na Simono H2O.

Ko bo prišla iz samostana, pa bo začela še peči, in to sladice. Pravi, da bo s Tofovo pomočjo poskusila speči rulado. Tako naj bi se imenovala oddaja skrite kamere, ki jo bo vodila na POP TV.

Pečenje ji bo vsekakor bolj v korist, saj vemo, da nune ne smejo imeti fantov, Simona pa ga ima in povrh vsega ga noro ljubi.

Pop design brez glasu

Novosti so tudi v tej skupini, pa pri tem ne mislimo njihove kasete Zatreskan sem vate kot raketa, ki je še ena različica Macarene, ampak čisto posebno ploščo, na kateri so se popdesignovci odločili, da ne bodo peli. Ni jim počil glas, temveč so posneli instrumentalne verzije svojih največjih uspešnic. Plošča bi morala biti že na policah, če je pa morebiti ne bi našli, se takoj odločite pisati v njihov klub, da vam jo bodo v najkrajšem času poslali po povzetju. Da ne pozabimo napisati naslova: Pop design Fan club, Klanec 4, 1218 Komenda.

Revija Rock Viba je tudi letos organizirala rock referendum, na katerem so bralci lahko odločali o tem, kateri je bil po njihovem mnenju najboljši izvajalec, skupina, album itd. Glasovnice so sprejemali do 15. januarja, tako da bodo kmalu podelili nagrade in naslove.

Čuki imajo novo pesem z naslovom Zobar, za katero se že posneli tudi videospot. Končujejo pa tudi snemanje za novo kaseto in ploščo. Ta bi že morala biti na policah, pa se je glavni Čuk odločil za romantične počitnice na Tenerifih, ki so bile menda vroče.

Irena Vrčkovnik se jezi, ker jo ljudje sprašujejo, ali je vnovič noseča. Čeprav je že sedaj suha kot palčka, se je odločila, da bo hujšala še naprej in da se bo odslej oblačila le še v črno. Če bo tako, jo lahko pričakujemo na izboru za Evrosong torej v črnem.

DŽIGI BAU!

Zaradi teže ima pomisleke tudi Helena Blagne. Odkar je zakorakala v zakonski stan, se je namreč zredila kar za sedem kilogramov. Ljubezen gre seveda tudi skozi želodec, in ker Mitja obožuje Helenino kuhinjo, se pač kilogrami nabirajo. Krivo je torej mirno in zadovoljno življenje in ne nosečnost, kot mnogi namigujejo. Je pa res, da oba pridno delata na tem, da bosta postala starša.

Novo podobo so si omislile Mariborčanke oziroma Power dancerke. Ker je njihov najnovejši hit Bomba, si lahko predstavljamo, da bo tudi njihov novi videz bombastičen. Sicer pa tudi sedaj ni bil slab.

Majda Pečarič je še vedno zaljubljena. To zagotavlja na najnovejši kaseti z naslovom Midva pa še zmeraj ljub'va se. Tisti, ki Majdo poznajo, vedo, da je nekaj čisto posebnega, saj je pravzaprav pojoča gostilničarka. Tako gostom, ki pridejo v njeno gostilno, Majda najprej postreže z dobro hrano in kapljico, potem pa jim za dobro voljo še zapoje. Temu lahko rečemo – vse na enem mestu.

Kakšna je Ježkova frizura, boste kizvedeli, če boste kupili kaseto Aleksandra Ježa. Gotovo je zelo dobra, saj Aleksander Jež s svojo kaseto Ježkova frizura na vsakem nastopu napolni dvorane.

Sendi

Sendi je posnela strasten videospot za pesem Zase me vzemi, v katerem je v postelji kar nekaj vročih kadrov. Z njo nastopata njena spremljevalna plesalca Damir in Zoki. Poleg tega je z novim spotom spremenila tudi svoj videz. Omislila si je pramene, in to take, da je podobna tigrici.

Sedaj se njen videz ujema tudi z njenim značajem, saj že dolgo vemo, da ji po žilah teče nemirna kri, ki je tokrat zavrela.

Nov videz pa vpliva spet na novo ploščo, ki bo tokrat nosila naslov Naj se zabava svet. In s Sendi se lahko.

Za zabavo = 4 Fun

To sta Karmen Slavec in Dejan Stančević. Delo sta začela takoj po razpadu prve zasedbe takrat še skupine 4 Fun. Sedaj je to, kot vidite, duo, drugi nekdanji člani pa so ustanovili ravno tako zelo uspešno skupino Gimme 5.

4 Fun bi morala biti poslušalcem že zelo znana, lansko leto so dobesedno razgrabili njihovo ploščo, vendar pa Karmen pravi, da je prav v Prekmurju skorajda ne poznajo. Vzrok, da je tako, pripisuje predvsem drugačnemu okusu poslušalcev. Prišla je do ugotovitve, da imajo Prekmurci veliko raje rock kot pa dance glasbo. A to še ne pomeni, da se prav v Prekmurju ne bo predstavljala. Nasprotno – je namreč mnenja, da je treba ravno tam, kjer te najmanj poznajo, največ nastopati.

Kamadero se imenuje najnovejši izdelek dueta, uspešnica s te plošče pa je Prazna postelja. Zagotovo vemo, da njena postelja ni prazna in da je ne deli z Dejanom. Čeprav sta duet, to še ne pomeni nič takega. Sta dobra sodelavca, partnerja in prijatelja in prav nič več.

Karmen trenutno še študira v Ljubljani in ima veliko sošolk iz Prekmurja, a kljub temu ne razume niti besedice prekmursko.

Njun cilj je spoznati celotno Slovenijo oziroma jo osvojiti. Konec koncev pa to ni tako lahko, saj je podobno kot v Prekmurju tudi na Primorskem. Tudi tam za tako glasbo niso dovzetni. Prav zaradi glasbenega stila pa morata sprejeti vedno največ kritik. Zato sta se odločila zadevo glasbeno omehčati. Plujeta vedno bolj v pop vode, saj ni več toliko hitrih ritmov. Kljub vsemu pa je obema to, kar delata, všeč.

Karmen želi to delati še nadaljnjih deset let in vsekakor se bo prilagajala modnim trendom. Danes je to dance, jutri pa mogoče akustična glasba. Bistvo je, da ne postane dolgčas.

Sedaj pa še pozdravi, ki jih Karmen pošilja svojim prekmurkim sošolkam, posebej pa pozdravlja še Martina Horvata, nekoč župnika v Berlinu.

Penova ekipa se je podala na prvo odkrivanje, kje so in kaj delajo pomurski župani, ter na poizvedovanje, kaj imajo pokazati gostom

Kakšna akcija naj bi bila tokrat? Ideja se je glasila: Kaj, če bi se nenajavljeni podali za enim od 18 županov v Prekmurju in Prlekiji, da bi ugotovili, kaj dela, če dela, ako pa ne, s čim se ukvarja ravno tisti čas in kam bi povabil skupino gostov, če bi hotela zvedeti, kako se občina, ki ji županjuje, razvija in kaj je v njej posebej zanimivega.

In zakaj najprej v Občino Kuzma? Dva velika razloga sta govorila v prid temu, da se podamo ravno tja. Njen župan je Ludvik Kočar, ki je doma pri Gradu, njegovo stalno službeno mesto pa je pošta v Bodoncih, kamor smo »morali« iti pomagat kolinit k Šukarjevim. Še bolj pa nas je mikalo videti neko točko pri Gradu na Goričkem, za katero so svojčas nekateri bioenergetiki rekli, da je oko Slovenije.

Župan si služi kruh v tuji občini

Le kaj se nam obeta ob prihodu v Bodonce? Bo župan na delovnem mestu ali ga bomo morali iskati kje na terenu? Kaj če je službeno odsoten? Bili smo torej negotovi. Čas odhoda (minuli petek) je bil točno ob 13.00, tako da smo prispeli tja malo pred poldruho uro. Zaradi tišine, ki je vladala ob vstopu v stavbo, kjer je bodonska pošta, smo imeli občutek, da župana ni tam. No, na srečo smo se usteli. Gospod Kočar je bil praznje oblečen na delovnem mestu in počasi je že začel pripravljati pošto za predajo. Če bi hoteli, bi lahko kar tam kupili tudi kasete, zgoščence,

nekatero revije, šolske potrebščine in še kaj, kar ni niti malo povezano s pošto dejavnostjo. Ampak zakaj ne bi ponudili ljudem možnosti, da uredijo dve muhi na en mah, ko imajo tamkaj opravke? Seveda gre poštarjem predvsem za novo poslovno potezo v ponudbi svojih storitev. Od 1. februarja dalje bodo predvidoma na vseh poštah v Pomurju začeli prodajati tudi naš Vestnik. Pa bodi dovolj o pošti, kajti medtem se nam je že mudilo na kolini k Šukarjevim v Bodoncih. In tja smo na lastno pest povabili tudi župana, čeprav to ni bilo na njegovem občinskem terenu, kajti Bodonci spadajo v Občino Puconci. Gospod Kočar si torej služi kruh v »tuji« občini, kajti funkcijo župana

opravlja nepoklicno.

Tudi na kolinah nismo bili ravno dolgo, saj so okrog 200-kilogramskega prašiča pravzaprav klali za Verenove iz M. Sobote in v slabi uri je bilo skoraj vse končano. Če pa bi imeli prave domače koline, bi po stari navadi pripravili naslednje dobrote: ocvrto kri, jetra, pljučno juho, bujto repo, meso s hrenovo omako, »reteše« in še kaj.

Pridobitve in zanimivosti

Zdaj pa tisto, s čimer bi se lahko župan Kočar posebej postavil pred skupino obiskovalcev, ki bi jo morala najprej zanimal razvoj občine

pod njegovim vodstvom, potem pa bi si želela ogledati kulturnozgodovinske in naravne znamenitosti pri njih. Ko smo se peljali po posodobljeni cesti med Gradom in Kuzmo, se nam je zdelo, da župan nalašč vozi svoj avto počasneje, kot je njegova navada, češ naj vidimo, kako velik svet je »njegov«. On pa je najbrž mislil na kaj drugega. Kaj če se je ravno tedaj spomnil, kako bi »prekrili« golosek nad šolo v Kuzmi? Kasneje nam je namreč dejal, da bo predlagal, naj si tam vsak svetnik posadi vsaj eno drevo. On si bo na vsak način izbral srebrno jelko.

Kaj pa grajsko poslopje, nas je zanimalo. Dobro, da smo ga spomnili, kajti župan bi skoraj pozabil omeniti, da so v njem uspeli obnoviti dve večji sobi, ki so ju namenili za sprejem manjše skupine gostov. Ravno naša ekipa je imela prva to čast. Ker pa smo prišli na obisk nenajavljeni, je bilo notri mrzlo, zato smo tam postali le toliko časa, da smo poskusili županovo medico. Dobra je bila in kmalu nam je postalo nekoliko topleje. Vsaj čutili smo tako. Ja, če bi uspeli v celoti obnoviti grad, ki je po površini največji v Sloveniji (v njem je kar 365 sob, zgrajen pa je bil že leta 1214), potem bi se lahko zgodilo, da bi ga sčasoma začele obiskovati množice turistov.

Lahko bi se tudi povsem približali grajskemu studencu, za katerega je skupina bioenergetikov pred dvema ali tremi leti dejala, da je oko Slovenije. Prav ste prebrali: oko Slovenije! Studenec je izklesan v skale iz bazaltne tufa in okrog njega naj bi bila dokaj močna naravna energija, ki bi utegnila marsikomu pomagati. No, če je res tako, potem vsekakor kaže ta studenec znova odpreti, kajti sedaj je na njem betonska ploščica, da ne bi kdo padel vanj. Po sodbi enega od bioenergetikov je prav od tega studenca – očesa Slovenije – odvisno, kaj se bo zgodilo s Slovenijo. Če se bo to oko zares »odprlo«, potem lahko pričakujemo pravi razcvet naše mlade države. Da bi le bilo tako!

Če bi jih obiskal Drnovšek

No, župan bi nas vsekakor povabil tudi na ogled Kuzme, ki daje videz lepo urejenega kraja. Mogoče zato, ker je ob meji z Avstrijo, pa ljudem ni vseeno, kakšen vtis dobijo tujci, ko pridejo v Slovenijo. V Kuzmi je tudi sedež skupne občine. Malo za šalo malo zares smo ga še povprašali, kam bi peljal na primer predsednika slovenske vlade Drnovška, če bi bil pri njih na obisku in bi želel slišati neposredno od kmetov, kako je s kmetijstvom.

»Gotovo bi mu predlagal, da bi

Oko Slovenije pri Gradu?

Golosek ob cesti v Kuzmi čaka svetnike – Drnovška pa bi med drugim peljali k Roganovim v Gornje Slaveče

Tu je studenec (na grajskem dvorišču pri Gradu) in to naj bi bilo oko Slovenije.

Ker koline niso bile v njegovi občini, si je dovolil prijeti le za rep.

se napotil k Roganovim v Gornje Slaveče, »je resno odgovoril. No, če je tako, zakaj ne bi šla tja še naša ekipa, da »pripravimo teren«? Pa smo res šli, in to v županovem spremstvu. Na našo željo smo si najprej ogledovali gospodarski del precej velike domačije. Preden smo vstopili v hlev s kravami molznicami, smo si morali nadeti na čevlje polivinilaste vrečke, da ne bi tja zanesli kašne živalske bolezni. Gospodarja Rudolf in Marija sta nam povedala, da v zadnjem času

nikakor nista zadovoljna z razmerami v kmetijstvu, še zlasti ne z rejo krav molznic, kajti cene mleka v glavnem stojijo, vse drugo pa »gore«. Poleg tega ne razumejo, zakaj noče priti »mlečar« k njim na dom, ko pa imajo lasten in sodoben 500-litrski bazen, v katerem sami »zberajo« tudi po 380 litrov mleka dnevno. Zato ga morajo voziti (na avtomobilski priklopic) v skupno vaško zbiralnico. To bi vsekakor povedali Drnovšku in mu »potožili« še marsikaj. Jožko Graj

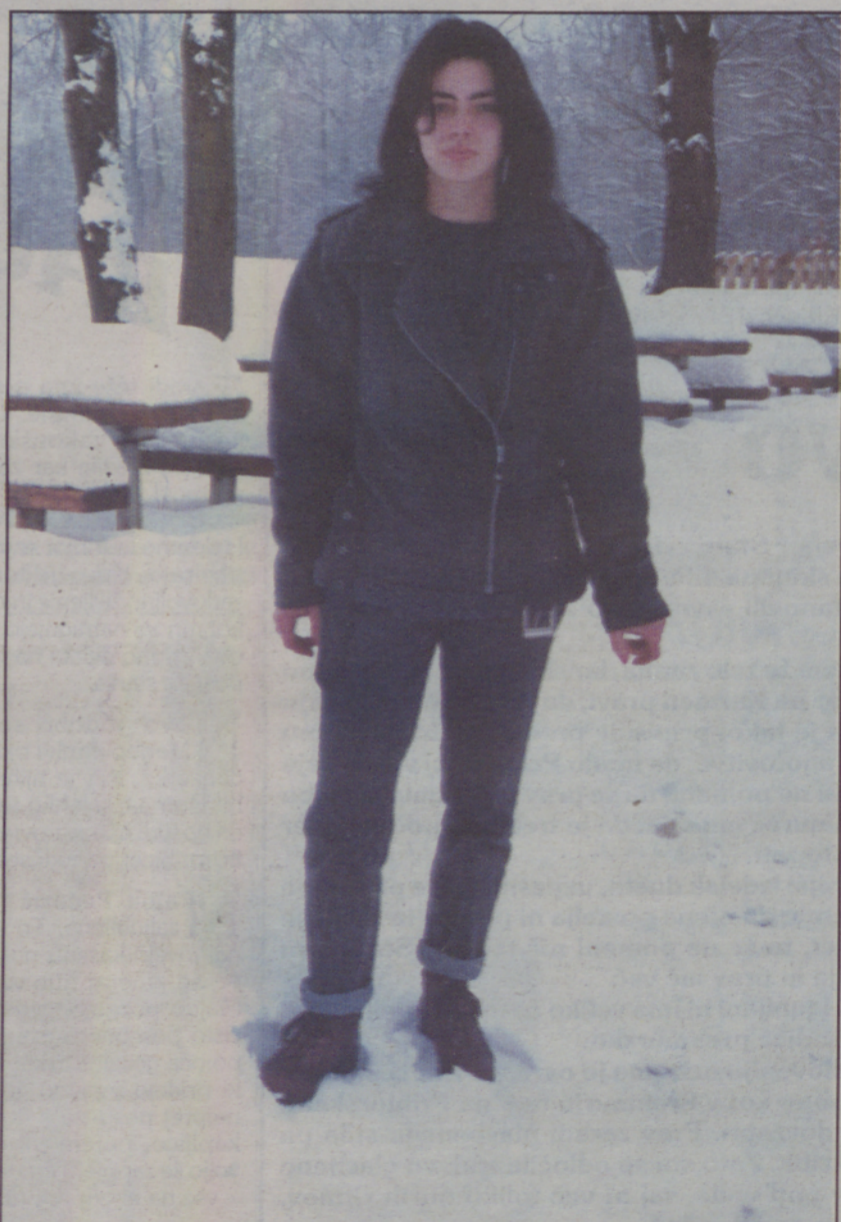
Da, cesta med Gradom in Kuzmo je res široka pet metrov.

POZOR!
OBUJTE SI
VREČKE
HVALA.

Če bi si tudi Drnovšek ogledal tale hlev s kravami molznicami pri Roganovih v Gornjih Slavečih, ne bi ravno slišal lepih besed na račun razmer v kmetijstvu.

20-letna Brigitta Šterman z Mote

Rojena je v znamenju leva. Narava je levinje obdarila – kot beremo v Sanjski knjigi – z živahnostjo, bistrino, lepoto, gracioznostjo in spolno privlačnostjo. Vse te lastnosti ima tudi Brigitta, ki sicer živi na kmetiji, a se zelo zanima za tehnoglasbo, težke motorje, večja je v borilnih veščinah. In – verjeli ali ne – rada lovi ribice. Tam nekje pri Muri pa se je dala ujeti v objektiv našega sodelavca Stevena. Morda zato, ker je lev?

pen elopa